

SV.	sive.	SC. L.	sacre largitiones.	TM.	terminus.
SN.	sine.	SC. L. CM.	sacrarum largitionum comes.	TM. P.	terminum posuit.
SN. A.	senatoria auctoritate.			TM. DD.	terminum dedicavit.
S.	sunt.	ST. P.	stadium posuit.	TIB. I.	Tiberii imp.
Sj.	sed.	ST. DD.	stadium dedicavit.	TIB. R.	Tiberii Romæ.
SA.	sententia.	TR.	trans.	TM.	termæ.
S. D.	sententiam dedit, <i>vel</i> sententiam dixit.	TM.	tamen.	TM. DD.	termæ dedicatæ.
S. F.	satisfecit, <i>vel</i> sacris faciendis.	TRNO.	transactio.	T.	tem.
SPT.	satisfactum.	TR.	ter.	TB.	tibi.
SS.	sestis.	TR. P.	tribunitia potestas.	TB. D. F.	tibi dulci filio.
S.	sunt.	TAB.	tabulæ.	TB. D. F. M.	tibi dulci filio meo.
SN. D.	sine dubio.	T.	ton.	TB. D. F. M.	tibi dulci filio meo
S.	ser.	T.	tum.	A. O. P. T.	adoptivo.
SLS.	scilicet.	TMT.	testamentum.	VB.	verba.
SN. P.	sine periculo.	TIT.	testamenti.	VV.	velut.
SN. P. M.	sine periculo mortis.	TIT.	testamento.	V. ET.	verbum etiam.
SIGN.	signum.	TC.	tunc.	V. G.	verbi gratia.
SS.	suprascriptas.	T?	tur.	URB.	Urbis.
SP. M.	supra memoratus.	TB. M.	tabulæ matrimoniales.	V. P.	vir perfectissimus.
SCS.	sanctus.	T.	tunc.	VIR.	virgo.
SCA.	sancta.	T.	tanto.	VIR. V.	virgo vestalis.
SE. MM.	sanctæ memoriæ.	T.	ter.	V.	vestes.
SPD.	supra dictus.	PH.	trans.	VESP.	Vespasianus.
SCD.	secundum.	TP.	tempus.	VESP. CS.	Vespasianus Caesar.
ST.	statutum.	TP. B.	tempus bonum.	VAL.	Valerius.
ST. TP.	statutum tempus.	TIB.	tribunus.	VAL. CS.	Valerius Caesar.
S. D.	statutum diem.	TR. PL.	tribunus plebis.	V. MUN.	vias munivit.
ST. S.	statutum consulem.	TBC.	tribunitic.	X.	existimavit,
ST. SN.	statutum senatum.	T.	Tullius.	X.	existimatio.
S. P. Q. R.	senatus populusque Romanus.	TIB.	Tiberius.	X.	xenodochus.
		TIB. CS.	Tiberius Caesar.	X.	decies.
		TIB. CL.	Tiberius Claudius.	YMN.	hymnum.
		TR.	tri.	ZEN.	Zenobius.

ANNO DOMINI DCCCXVIII.

SANCTUS LEO III

PONTIFEX ROMANUS.

NOTITIA HISTORICA IN SANCTUM LEONEM.

(Mansi, Conc. ampl. Coll. tom. XIII.)

Leo (a) tertius, natione Romanus, ex patre Azupio, sedit annos viginti, menses quinque, dies decem et septem. Qui a parva ætate in vestiarie patriarchii enutritus et educatus, omnemque ecclesiasticam

(a) Leo. Anno Redemptoris nostri 795, vigesima sexta Januarii, eodem die quo Adrianus obierat, creatus est ejus successor Leo hujus nominis tertius, in disciplina ecclesiastica a juventute bene institutus,

disciplinam spiritualiter eruditus, tam in psalterio quamque in sacris divinis Scripturis pollens, subdiaconus factus in presbyterii honorem promotus est. Erat enim vir castus, loquela facundus, et animo constans.

Ubi vero inveniebatur aliquem præcipuum monachum vel servum Dei, in colloquiis divinis et oratione cum eo penitus vacare non cessabat. Et valde rimisque hilaris in elemosynis existerat, verum etiam et infirmorum prorsus maximus visitator, prædicans illis scripturaliter [Scripturas], ut eorum animas [ut pro cura pauperum animas suas] in elemosynis redimerent.

Qui plures ejus prædicationibus annuentes, quidquid illo pro Christo commendabat [habebant], occulte diu nocturne pauperibus erogabant: fructum animarum crebro offerens [offerentes] salubriter Deo, et dum taliter in ipso vestiario præcipue degens splenderet, et ejus solertissimam curam ipse vestiarius diligeret, ab omnibus amantissime diligebatur. Quapropter divina inspiratione una concordia eademque voluntate a cunctis sacerdotibus seu proceribus, et omni clero, nec non et optimatibus, vel cuncto populo Romano Dei nutu in natali [natalitio] beati primi martyris Stephani electus est, et sequenti die in natali [natalitio] sancti Joannis apostoli et evangeliste ad laudem et gloriam omnipotentis Dei pontifex in sede apostolica ordinatus est. Erat enim ecclesiasticarum rerum defensor, et contrariorum fortissimus expugnator, et nimis mitissimus, et eidem Ecclesie benevolus præclarus amator, tardus ad irascendum, et velox ad miserandum, nulli malum pro malo reddens, neque vindictam secundum meritum tribuens, sed pius ac misericors a tempore ordinationis suæ omnibus studuit justitias facere. Hic vero rogam [visus est rogam, id est stipendium] clero suo in presbyterio maxime ampliavit. Fecit enim in basilica beati Petri principis apostolo-

rum nutritori suo thuribulum aureum ante vestibulum altaris pensans libras decem et septem. Imo et in confessione ejusdem apostoli rugas ex auro purissimo cum gemmis diversis pensantes libras quadraginta et novem. Item coronas majores argenteas tres pensantes libras trecentas et septem. Verum etiam et cortinas albas holosericas rosatas habentes in medio crucem de chrysoclavo [chrysoclavo], et periclysin de fundato unam.

Sarta vero tecta basilicæ beati Petri apostoli, id est, navem majorem, sed et aliam navem super altare cum quadriporticu simul et fontem, atque ante fores argenteas; verum etiam et turrem cum cameris suis ab imo usque ad summum omnia in omnibus noviter restauravit. Præsertim imaginem Salvatoris cum reliquis miræ pulchritudinis depictam ad decorem suprascripte ecclesie in fastigio sub arcu majori posuit. Pari modo et in basilica beati Pauli apostoli, atque in basilica Salvatoris instar imagines [id est similes imagines] fecit et constituit. Sarta tecta vero tituli beate Anastasie, quæ a priscis temporibus per incuriam maruerant et pene casura erant, suo almo studio noviter restauravit.

Similiter et titulum sanctæ Sabine studiose renovavit. In quo vero templo idem egregius præsul fecit ex argenteo coronas quinque pensantes libras quatuordecim. Canistra duo pensantia libras tres et semis. Gabatas interrasiles [intersatiles] novem pensantes libras undecim. Fecit autem et in basilica Beate Dei Genitricis, quæ appellatur ad Præseppe, ciborium ex argento purissimo quod pensat libras sexcentas et undecim. Simul et rugas argenteas in ingressu presbyterii pensantes libras octuaginta, atque cortinam majorem sericam albam habentem periclysin, et crucem de fundata.

Imo et in sacratissimo altari majori fecit vestem de chrysoclavo habentem historiam nativitatæ, et sancti Simeonis, et in medio cheritimon. Simul

Nicephoro homine impiissimo, hæreticorum omnium fautore, Romanæ Ecclesie omniumque clericorum contemptore scelestissimo, imperio privata, in exilium amandata fuit, anno Domini 802, atque ibidem anno sequente e vivis decessit. (Theophani *Annales in Nicephor.*)

Adolfum regem Nordanhumbrothum e regno possum Leo per legatum sedis apostolicæ in regnum restituit (*Annales Francorum*).

Defuncto Carolo imperatore, quem Eginhartus febrici correptum anno Christi 814, Aquisgrani pie et sancte obiisse refert, sub initium Ludovici, rursus facinorosi homines in pontificem insurrexerunt, vitæque illius graves insidias struxerunt. Quod cum pontifex cognovisset, et in delinquentes lege agi præcepisset, magna seditio Romæ concitata fuit, postque plurimas strages, deprædationes et incendia, tot tantaque mala subsecuta fuerint, ut opus fuerit Ludovico imperatori, Bernhardum, qui loco Pippini fratris in regnum Italiæ successerat in urbem ablegare. Qua ratione illa contigerint, annales Francorum pluribus enarrant.

Hujus pontificis auctoritate sedes episcopalis Irensis Ecclesie ad petitionem Alphonsi regis cognomento Casti, et intercessionem Caroli magni, Compostellam est translata, quia reperto ibidem sancti Jacobi apostoli corpore venerando, et miraculis insigniter illustrato, reverentia apostolici culminis dignum et conveniens esse omnes senserunt, ut locus ille episcopalis sedis honore insigniretur. Ita omnes qui res Hispaniarum descripserunt. De Leone pontifice Walafridus Strabo in libro de Rebus Ecclesiasticis, cap. 21, scribit ratione fidelium ad suam usque pervenisse notitiam, ipsum, una die septies vel novies missarum solennia sæpius celebrasse: fortasse ut hac ratione majus Dei auxilium imploraret, qui magnis iisque gravissimis afflictionibus quotidie vexabatur. Srv. lxx.

Ubi vero inveniebatur aliquem præcipuum monachum vel servum Dei, in colloquiis divinis et oratione cum eo penitus vacare non cessabat. Et valde rimisque hilaris in elemosynis existerat, verum etiam et infirmorum prorsus maximus visitator, prædicans illis scripturaliter [Scripturas], ut eorum animas [ut pro cura pauperum animas suas] in elemosynis redimerent.

Qui plures ejus prædicationibus annuentes, quidquid illo pro Christo commendabat [habebant], occulte diu nocturne pauperibus erogabant: fructum animarum crebro offerens [offerentes] salubriter Deo, et dum taliter in ipso vestiario præcipue degens splenderet, et ejus solertissimam curam ipse vestiarius diligeret, ab omnibus amantissime diligebatur. Quapropter divina inspiratione una concordia eademque voluntate a cunctis sacerdotibus seu proceribus, et omni clero, nec non et optimatibus, vel cuncto populo Romano Dei nutu in natali [natalitio] beati primi martyris Stephani electus est, et sequenti die in natali [natalitio] sancti Joannis apostoli et evangeliste ad laudem et gloriam omnipotentis Dei pontifex in sede apostolica ordinatus est. Erat enim ecclesiasticarum rerum defensor, et contrariorum fortissimus expugnator, et nimis mitissimus, et eidem Ecclesie benevolus præclarus amator, tardus ad irascendum, et velox ad miserandum, nulli malum pro malo reddens, neque vindictam secundum meritum tribuens, sed pius ac misericors a tempore ordinationis suæ omnibus studuit justitias facere. Hic vero rogam [visus est rogam, id est stipendium] clero suo in presbyterio maxime ampliavit. Fecit enim in basilica beati Petri principis apostolo-

rum nutritori suo thuribulum aureum ante vestibulum altaris pensans libras decem et septem. Imo et in confessione ejusdem apostoli rugas ex auro purissimo cum gemmis diversis pensantes libras quadraginta et novem. Item coronas majores argenteas tres pensantes libras trecentas et septem. Verum etiam et cortinas albas holosericas rosatas habentes in medio crucem de chrysoclavo [chrysoclavo], et periclysin de fundato unam.

Sarta vero tecta basilicæ beati Petri apostoli, id est, navem majorem, sed et aliam navem super altare cum quadriporticu simul et fontem, atque ante fores argenteas; verum etiam et turrem cum cameris suis ab imo usque ad summum omnia in omnibus noviter restauravit. Præsertim imaginem Salvatoris cum reliquis miræ pulchritudinis depictam ad decorem suprascripte ecclesie in fastigio sub arcu majori posuit. Pari modo et in basilica beati Pauli apostoli, atque in basilica Salvatoris instar imagines [id est similes imagines] fecit et constituit. Sarta tecta vero tituli beate Anastasie, quæ a priscis temporibus per incuriam maruerant et pene casura erant, suo almo studio noviter restauravit.

Similiter et titulum sanctæ Sabine studiose renovavit. In quo vero templo idem egregius præsul fecit ex argenteo coronas quinque pensantes libras quatuordecim. Canistra duo pensantia libras tres et semis. Gabatas interrasiles [intersatiles] novem pensantes libras undecim. Fecit autem et in basilica Beate Dei Genitricis, quæ appellatur ad Præseppe, ciborium ex argento purissimo quod pensat libras sexcentas et undecim. Simul et rugas argenteas in ingressu presbyterii pensantes libras octuaginta, atque cortinam majorem sericam albam habentem periclysin, et crucem de fundata.

Imo et in sacratissimo altari majori fecit vestem de chrysoclavo habentem historiam nativitatæ, et sancti Simeonis, et in medio cheritimon. Simul

Nicephoro homine impiissimo, hæreticorum omnium fautore, Romanæ Ecclesie omniumque clericorum contemptore scelestissimo, imperio privata, in exilium amandata fuit, anno Domini 802, atque ibidem anno sequente e vivis decessit. (Theophani *Annales in Nicephor.*)

Adolfum regem Nordanhumbrothum e regno possum Leo per legatum sedis apostolicæ in regnum restituit (*Annales Francorum*).

Defuncto Carolo imperatore, quem Eginhartus febrici correptum anno Christi 814, Aquisgrani pie et sancte obiisse refert, sub initium Ludovici, rursus facinorosi homines in pontificem insurrexerunt, vitæque illius graves insidias struxerunt. Quod cum pontifex cognovisset, et in delinquentes lege agi præcepisset, magna seditio Romæ concitata fuit, postque plurimas strages, deprædationes et incendia, tot tantaque mala subsecuta fuerint, ut opus fuerit Ludovico imperatori, Bernhardum, qui loco Pippini fratris in regnum Italiæ successerat in urbem ablegare. Qua ratione illa contigerint, annales Francorum pluribus enarrant.

Hujus pontificis auctoritate sedes episcopalis Irensis Ecclesie ad petitionem Alphonsi regis cognomento Casti, et intercessionem Caroli magni, Compostellam est translata, quia reperto ibidem sancti Jacobi apostoli corpore venerando, et miraculis insigniter illustrato, reverentia apostolici culminis dignum et conveniens esse omnes senserunt, ut locus ille episcopalis sedis honore insigniretur. Ita omnes qui res Hispaniarum descripserunt. De Leone pontifice Walafridus Strabo in libro de Rebus Ecclesiasticis, cap. 21, scribit ratione fidelium ad suam usque pervenisse notitiam, ipsum, una die septies vel novies missarum solennia sæpius celebrasse: fortasse ut hac ratione majus Dei auxilium imploraret, qui magnis iisque gravissimis afflictionibus quotidie vexabatur. Srv. lxx.

etiam et in camera ejusdem ecclesie et in quadriportica, nec non et coronas argenteas tres pensantes inibi libras centum quadraginta quinque [quinquaginta quinque] et uncias novem. Interea et in basilica beati Christi martyris Laurentii sita foris muros fecit imagines argenteas tres Salvatoris, beati Petri apostoli, et sancti Laurentii pensantes simul libras quinquaginta quatuor et semis. Et in sacro altari vestem sericam chrysoclabam habentem historiam Dominicæ passionis et resurrectionis. Itemque renovavit sarta tecta doctorum Felicis et Adaucti martyrum juxta, sanctum Paulum Apostolum, sed et basilicam sancti Mennæ, atque tituli beati Vitalis Christi martyris, nec non et cœmeterium beati Sixti atque Cornelii via Appia. Simulque et cœmeterium sancti Zoltei via Lavicana.

Pariter et ecclesias Sanctæ Dei Genitricis semperque virginis Mariæ dominæ nostræ sitam in Fonticana, quæ per olitana marcuerat. Fecit autem idem præsul in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli confessionem, simul et rugas ex auro obrizo habente gemmas pretiosas instar beati Petri apostoli pensantes libras centum quinquaginta et sex. Et super ipsum sacrum altare imaginem auream habentem Salvatorem et duodecim apostolos pensantes libras septuaginta quinque; sed et cameram ejusdem basilicæ in modum beati Petri apostoli noviter fecit, præsertim et coronas argenteas tres pensantes in una libras ducentas et viginti. Et vela holoserica majora sigillata habentia periclysin, et crucem de bathin, seu fundato numero quindecim. Vela promissa majora de quadruplo investita, quæ pendent in arcubus quadraginta tria. Vela modica sigillata, quæ pendent in arcubus minoribus ornata quadruplo viginti. Item vela modica de stauracin, quæ pendent in arcubus decem, et alia decem, ex quibus tria habent periclysin de chrysoclavo. Item vela quatuor filo pari Alexandrina. Item velum alibino rotatu habens periclysin, rotas cum cancellis, et in medio crucem cum gemmis, et quatuor rotas de Tyrio filo pares. Fecit autem in basilica beati Andree ad beatum Petrum apostolum rugas argenteas pensantes libras octuaginta. Verum etiam et in basilica Salvatoris, quæ appellatur Constantiniana, cameram miræ magnitudinis. Hic almidicus præsul fecit in altari majori beati Petri apostolorum principis vestem chrysoclabam pretiosis gemmis ornatam habentem historias tam Salvatoris beato Petro apostolo ligandi solvendique postestatem tribuentis, quamque principum apostolorum Petri ac Pauli passionem figurantes miræ magnitudinis in natale apostolorum resplendentem.

Item fecit vestem in titulo Eudoxiæ super altare Tyriam habentem grypas majores, et duas rotas chrysoclabas cum cruce, et periclysin, blathin, et chrysoclavum. Hic autem præcipuus præsul fecit in basilica beati Petri apostoli pharum argenteum ante presbyterium cum gabathis argenteis triginta, et canistrum octogoni in medio pensantia libras sexaginta et tres; et in cantharis argenteis tam in circuitu altaris quam in presbyterio posuit cerostata argentea pensantia inibi libras ducentas et duodecim. Et in altare beatæ Petronillæ posuit vestem de stauraci unam habentem periclysin de blattis, seu chrysoclabo. Fecit autem et in basilica Salvatoris, quæ et Constantiniana, vestem habentem historiam crucifixi, et de resurrectione Domini nostri Jesu Christi habentem periclysin de chrysoclavo. Sed et

A in basilica beati Clementis vestem de stauracin unam habentem periclysin de chrysoclavo. Fecit etiam et in arcubus argenteis ecclesie Dei apostoli vela de stauracin valde pulcherrima. Ipse vero præcipuus pontifex in titulo beatæ Susannæ ubi et presbyter ordinatus fuerat, dum breviter destructus fuisset, et jam per longitana tempora ipsæ parietinæ marcuisent, ob nimium amorem ampliavit ædificium, et noviter in altum fodiens firmissimum posuit fundamentum, et eruta planitie mirifico excelsa super ipsa fundamenta ædificavit ecclesiam cum apsida amplissima, et cacumina mirifica de musivo, atque cameram decoratam, seu presbyterium, et pavimento marmoribus pulchris ornavit. Verum etiam dextra levaque, et porticus ejus cum columnis marmoreis construxit. Sed et baptisterium ibi constituit, ubi et dona obtulit, videlicet gabathas aureas fundatas tres, pensantes libras quatuor et semis; cruces aureas duas cum gemmis pensantes libram unam, tum virgas argenteas pensantes libras tres et uncias septem; lucernam argenteam unam pensantem libras quinque; imagines argenteas tres pensantes libras triginta quinque. Fecit et confessionem ejusdem altaris ex argenteo purissimo pensantem libras centum tres et uncias duas. Columnas argenteas octo et gammadia duo, et arcus duos cum crucibus argenteis quinque, et gabathas quindecim pensantia simul libras centum quinquaginta. Crucem diaconum pensantem libras quatuordecim. Canistrum ex cede Cafotii pensans libras duodecim et semis. Coronam majorem de argenteo unam cum delphinis triginta duobus pensantem libras triginta duas. Nec non et canistrum argenteum unum pensans libras decem et octo, sed et aliud canistrum argenteum pensans libras decem et octo. Vasa colatoria argentea deaurata pensantia libras quatuor et uncias tres. Gabathas argenteas habentes gryphos deauratos pensantes libras duas. Coronas argenteas duas cum delphinis decem et octo pensantes libras decem et novem. Enim vero idem præcipuus antistes fecit in eadem ecclesia vestem chrysoclabam cum periclysin cum chrysoclavo unam, sed et aliam vestem de blathin habentem in medio crucem de chrysoclavo. Et tabulas chrysoclabas quatuor cum gemmis ornatas, atque gammadias in ipsa veste chrysoclabas quatuor cum periclysin de chrysoclavo. Fecit autem et in patriarchio Lateranensi triclinium majus super omnia triclinia nomini suæ magnitudinis decorata, ponens in eo fundamenta firmissima, et in circuitu laminis marmoreis ornavit, atque marmoribus in exemplis stravit. Et diversis columnis tam porphyreicis quamque albis, et sculptis cum vasibus, et liliis simul postibus decoravit cameram apsida de musivo, et alias duas absidas, diversas historias pingens super marmorum incrustatione, pariter in circuitu decoravit. Et in basilica beatæ Priscæ fecit idem antistes calicem fundatum superauratum unum et coronas tres, ex quibus unam habentem delphinos decem, et alias duas numero novem, sed et gabathas octo pensantes simul libras viginti novem. Vestem albam holosericam ornatam in circuitu blatti Byzanteo, et in fronte crucem de chrysoclavo.

Hic autem venerabilis et sanctissimus præsul dum in sancta catholica et apostolica Romana Ecclesia per ordinem ecclesiasticum degeret, et ritum orthodoxæ fidei teneret, atque ex omni parte tam per diversas Ecclesias quamque in patriarchio in amplis ædificiis construens compe ornaret, (a) cum die qua-

(a) Cum die quadam more solito in litania, quæ ab omnibus Major appellatur, Leo pontifex procederet. Post enarratam pontificis munificentiam in sacras ædes collatam, subiungit hoc loco Anastasius quomodo nepotes Adriani pontificis milites, in Romani cleri primis ordinibus, invidia tabescentes, Leonem ob ejus electionem persecuti fuerint, eique in sacra functione constituto oculos eruerint, et lin-

quam præciderint; item qua ratione post visum et loquelam miraculose recuperatam ad Carolum regem pervenerit, ejusque tutela ac patrocinio munitus Romam redierit. Hæc eadem recensentur in Annalibus Francorum, et apud Adonem in Chronico, ubi dicit sacrilegas manus in pontificem injectas fuisse septimo Kalendas Martii anno 799. His adiecit quod cum Roma in Germaniam ad Carolum regem

dam more solito in Litanis quæ ab omnibus Majoribus appellatur procederet, ubi sibi populus obviam sacra religione occurrere deberet et secundum annum consuetudinem litanias et missarum solemnitas cum sacerdotibus celebraret et omnipotenti Domino pro salute Christianorum [Christiani] populi preces funderet, et secundum olitanam traditionem a notario sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in ecclesia beati Georgii Christi martyris in ejus natali ipsa litania prædicata fuisset, omnes tam viri quamque feminæ devota mente catervatim in ecclesiam beati Christi martyris Laurentii, quæ Lucinæ nuncupatur, ubi et collecta prædicta inerat, occurrerunt. Ubi dum prædictus venerabilis pontifex a patriarchio egressus fuisset, obviam illi sine planeta iniquus nec dicendus Paschalis primicerius occurrit, et in hypocrisis veniam ab illo petebat dicens: Quia infirmus sum, et ideo sine planeta veni. Tunc sanctissimus præsul veniam illi dedit. Similiter et Campulus sacellarius, in ipsorum dolositate pariter in pontificali obsequio pergentes, et dulcia verba quæ non habebant in pectore cum eo loquentes, maligni etiam et iniqui ac perversi, falsique Christiani, prorsus pagani, filii diaboli, in unum se satanice colligentes, pleni iniqua cogitatione in ipso itinere ante monasterium sanctorum Stephani et Silvestri, quod dominus Paulus papa fundaverat, clam armati assistere, atque repente de loco insidiarum exsistentes ad ipsum (quod dictu nefas est) impie trucidandum absque ulla reverentia confluerunt, Paschale ad caput stante, et Campulo ad pedes secundum iniquum eorum consilium. Quo facto, omnis qui circa eum erat populus, videlicet inermis, et in Dei officio præparatus, timore armorum perterritus in fugam conversus est. Ipsi vero insidiatores atque operatores malorum Judaico more sine ullo divino vel humano honoris intuitu, ferino more comprehendentes, in terram eum projecerunt, et absque ulla misericordia scindendo exspoliantes eum, crudeliter oculos ei evellere, et ipsum penitus cæcare conati sunt. Nam lingua ejus præcisa eat, et ut ipsi omnino tunc arbitrati sunt, cæcum eum et mutum in media platea dimiserunt. Verum ipsi maligni Paschalis et Campulus sicut veri pagani et impii ad ipsius monasterii ecclesiam ante confessionem eum trahentes, ante ipsum venerabile altare iterum oculos et linguam amplius crudeliter eruerunt, et plagis eum diversis et fustibus cædentes laniaverunt, et semivivum in sanguine revolutum ante ipsum altare dimiserunt, postmodum vero sub custodia in ipso monasterio dimiserunt. Timore autem perterriti, ne a Christianis hominibus furatus inde fuisset, tunc malignum consilium adepti, sicut ipse Hegumenus monasterii sancti Erasmi [Gerasimi] professus est, fecerunt eum ad se venire clam per noctem, tam Paschalis malignus qui tunc primicerius erat, quam Campulus sacellarius et Maurus Nepesinus, et miserunt eum in prædictum monasterium sancti Silvestri cum pluribus iniquis consentaneis ipsorum malefactoribus. Et sic per noctem eum exinde abstol-

fugeret, pertransiens Coloniam, venerit ad locum quo viri Dei Severini corpus venerabile requiescit, ibique, præter morem quem in via servaverat oratum ecclesiam introivit. Comites autem ejus mirantes causam hujus modi sciscitabantur. Quibus ille, teste Sario, vigesimo tertio Octobris: « Loci, inquit, hujus defensoris domus est, ideo non ausus sum illam pertransire insalutatam. Hinc ergo consuetudo civibus inolevit, ut uno die per singulas hebdomadas ad sancti Severini sepulcrum veniant, et ut per totam hebdomadam ejus patrocinio fulciantur, supplicii devotione deprecant. » In translatione sancti Liborii apud Surium vigesima tertia Julii scribitur, quod Paderbonæ altare consecraverit, atque in eo reliquias sancti Stephani protomartyris, quas secum Roma detulerat, condidit. Hæc sine dubio in primo adventu Leonis papæ in Germaniam contigerunt.

lentes [abstrahentes] deduxerunt in monasterium sancti Erasmi, et in arcta et angusta custodia eum recluserunt. Sed Deus omnipotens qui eorum malitiam præsciendo diu patienter sustinuit, ipse eorum iniquos conatus mirabiliter destruxit. Contigit enim, cooperante Deo, et beato Petro apostolo suffragante, quod antedictus papa cum ab ipsis carnificibus in monasterium sancti Erasmi in custodiam mitteretur, Domino annuente, atque beato clavigero Petri regni colorum suffragante, ut visum receperit et lingua ad loquendum illi restituta sit.

Et ut ostenderet omnipotens Deus super suum famulum solitam misericordiam et magnum miraculum, divino nutu ejus a fidelibus Christianis viris, videlicet per Albinum cubicularium cum aliis fidelibus Deum metuentibus, ex ipso eum claustrum occulte abstolentes in basilicam beati Petri apostolorum principis, ubi et ejus sacratissimum corpus quiescit, deduxerunt. Qui omnes audientes et videntes mirabilia Dei, qui innocentem et justum pontificem de manibus inimicorum eruit, glorificaverunt Dominum Deum, dicentes: *Benedictus Dominus Deus Israel, qui facit mirabilia magna solus, et non deseruit operantes in se (Psal. lxxi)*. Sed in eo adimplevit misericordiam suam ut manifestaretur gloria Dei, et mirabilia in illo, quemadmodum promisit sperantibus in se, psalmista dicente: *Dominus illuminatio mea, et salus mea, quem timebo? Dominus defensor viæ meæ, a quo trepidabo (Psal. xxvi)?* Et iterum: *Lacerna pedibus meis verbum tuum, Domine, et lumen semitis meis (Psal. cxviii)*. Et vere a tenebris eum Dominus eripiens, lumen reddidit et linguam ad loquendum restituit, et totis ejus [eum] solidavit membris, et in omnibus operibus mirabiliter deducens confortavit. Et quantum gaudium habuerunt Christiani homines et fideles, tantum mœrore et tristitia angustiati illi nesciebant quid agerent, et in periculo se esse existimantes, quærebant semetipsos interficere. Et dum non invenirent quid aliud agerent, domum Albini fidelis beati Petri apostoli et ejusdem pontificis depradantes destruxerunt, et in ipsam beati Petri apostoli aulam conjungente præfato pontifice confestim Winichis gloriosus dux Spoletanus cum suo exercitu obiavit ei, et cum summum pontificem videntem et loquentem conspexisset, venerabiliter eum recipiens Spoletum deduxit, glorificans et laudans Deum, qui per talia mirabilia eum clarificavit. Quo audito per diversas civitates, Romanorum fideles ad eum occurrerunt, et pariter cum aliquibus ex ipsis civitatibus episcopis prebyteris, clericis Romanis et primitibus civitatum, ad excellentissimum domnum Carolum regem Francorum et Longobardorum atque patricium Romanorum profectus est. Ipse vero Christianissimus et orthodoxus atque præcipuus clementissimusque rex illico ut audivit, misit in obviam ejus Hildivaldum archiepiscopum et capellanum, et Ascharium comitem. Et postmodum proprium filium suum Pippinum excellentissimum regem cum aliis comitibus obviam

Secundo venit in Germaniam anno Domini octingentesimo quarto; de quo accessu pontificis hæc in Annalibus Francorum: « Medio novembris allatum est Carolo Leonem papam natalem Domini cum eo celebrare velle, ubique hoc contingere potuisset. Quem statim misso ad sanctum Mauritium Carolo filio suo honorifice suscipere jussit. Ipse obviam illi ad Rhemorum civitatem profectus est, ibique suscepit eum, etc. » Quas res ille in Germania gesserit, quæ altaria coloniarum consecraverit, quibus miraculis sanctum Swibertum canoni sanctorum ascripserit, prolixior narratio habetur in epistola Lugduni apud Surium, f. Martii. In Vita Caroli legitur Leonem pro suis persecutoribus exorasse, intercessisse, et impetrasse ne in corpore pontirentur, sed tantum in exilium mitterentur, in quos, velut criminis hæc majestatis reos, capitis sententia prolata erat. S. Bax.

ejus iterum, et usque ubi ipse magnus rex obviavit, A et sicut vicarium beati Petri apostoli venerabiliter et honorifice cum hymnis, et canticis spiritualibus eum suscepit, et pariter se amplectentem cum lacrymis se osculati sunt. Et predictio pontifice *Gloria in excelsis Deo* inchoante, et cuncto clero suscipiente, oratio super cuncto populo data est. Tunc benignissimus dominus Carolus magnus rex antedictum pontificem conspiciens gratias Deo retulit, qui tam magna mirabilia super famulum suum per suffragia principum apostolorum Petri ac Pauli operatus est, et ad nihilum predictos iniquos viros deduxit.

Qui dum in magno honore apud se per aliquantum temporis eum ipse serenissimus rex habuisset, hæc præfati iniqui et filii diaboli audientes post dira et iniqua incendia, quæ in possessionibus seu rebus beati Petri apostoli gesserant, moliti sunt, Deo illis contrario, falsa [contraria, et falsa] adversus sanctissimum pontificem imponere crimina, et post eum ad predictum mittere regem, quod probare nequaquam potuissent [potuerunt]: qui per insidias et iniquitates eorum talia nec dicenda, sanctam Ecclesiam humiliare volentes, proferebant. Sed dum ad predictum clementissimum magnum regem præfatus pontifex in magno et cõdõcenti honore degeret, ex omni parte tam archiepiscopis quamque episcopis, et cæteris sacerdotibus venientibus una cum consilio [filio] ejusdem piissimi magni regis, omnibusque eximii Francis, D.º prævio, Romam illum remeare [remeantem] in suam apostolicam sedem honorifice cum nimio, ut decuit, miserunt [dimiserunt] honore. Qui per unquamque civitatem tanquam ipsum suscipientes apostolam usque Romam deduxerunt.

Tunc Romani præ nimio gaudio suum recipientes pastorem, omnes generaliter in vigilia beati Andreæ apostoli, tam præceres clericorum cum omnibus clericis quamque optimales et senatus cunctaque militia, et universus populus Romanus cum sanctimonialibus, et diaconissis, ac nobilissimis matronis, seu virginis feminis, simul etiam et cunctæ scholæ peregrinorum, videlicet Francorum, Frisonum, Saxo- C num, atque Longobardorum, simul omnes connexi ad pontem Milvium cum signis, et laudis, et canticis spiritualibus susceperunt, et in ecclesiam beati Petri apostoli eum deduxerunt, ubi et missarum solemniam celebravit. Et omnes communiter corpus, et sanguinem domini nostri Jesu Christi fideliter participati sunt.

Et alia die secundum olitanam consuetudinem natale beati Andreæ apostoli celebrantes, Romam intrans cum multo gaudio et lætitia in patriarchium Lateranense introivit.

(a) Qui post modicum temporis cum magno honore susceptus fuisset. Quo honore Carolus Romam venientem pontifex exceperit, Annales Francorum expresse describunt his verbis: « Pridie quam Carolus Romam veniret, Leo papa apud Numentum occurrit, et cum magna veneratione ibidem suscepit. Post cenam, qua simul reflecti sunt, ibi illo mane, pontifex ad urbem processit, posteroque die missis obviam Romæ urbis vexillis, adornatis etiam atque dispositis per congrua loca tam peregrinorum quam civium turmis, qui venientis laudes dicerent, ipse Leo cum clero et episcopis equo descendente, gradusque ascendente suscepit, dataque oratione in basilicam beati Petri psallentibus cunctis introduxit. Facta sunt hæc octavo Kalendas Decembris. » Sev. Bix.

(b) Fecit Carolus magnus. His verbis describit acta synodalia hujus concilii, quod in causa Leonis habitum fuit, octavo die postquam Carolus Romam venisset. Ib.

(c) Post hæc adveniente die natali Domini nostri Jesu Christi in jam dicta basilica. Hoc loco enarrat qua forma quibusve ritibus Carolus de Romana Ecclesia optime meritum imperatorem coronaverit, totumque imperium a Græcis ablatum in Francorum regem

Et post aliquantos dies fidelissimis missis, qui cum eo venerunt in pontificatū obsequium, videlicet Hildivaldo et Arno reverendissimis archiepiscopis, et Cuniberto, Bernhardo [Berahardo], Hattono, et Tesse [lesse] reverendissimis et sanctissimis episcopis, nec non et Flacco electo episcopo, verum etiam Helmgoth, Rothegario, et Germano gloriosis comitibus residentibus in triclinio ipsius domni Leonis papæ et per unam et amplius hebdomadam inquirentibus ipsos nefandissimos malefactores, quam malitiam ab ipso ipsorum pontifice [ad ipsum pontificem] habuissent, tam Paschalis quamque Campulus cum sequacibus eorum nihil habuerunt adversus eum quod dicerent.

Tunc illos comprehendentes predicti missi magni regis, emiserunt eos in Franciam. (a) Qui post modicum tempus ipse magnus rex dum in basilica beati Petri apostoli conjunxisset, et cum magno honore susceptus fuisset, (b) fecit in eadem ecclesiam congregari archiepiscopos, seu episcopos, abbates, et omnem nobilitatem Francorum atque Romanorum, et sedentes pariter tam magnus rex quam beatissimus pontifex fecerunt residere et sanctissimos archiepiscopos et abbates, stantibus reliquis sacerdotibus et optimatibus Francorum et Romanorum, ut crimina quæ adversus alium pontificem dicta fuerant, declinarent [examinarent]. Qui universi archiepiscopi, et episcopi, et abbates unanimiter audientes dixerunt: Nos sedem apostolicam, quæ est caput omnium Dei Ecclesiarum, judicare non audeamus: nam ab ipsa nos omnes et vicario suo judicamur; ipsa autem a nemine iudicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit, sed sicut ipse summus pontifex censuerit, canonicè obediemus. Venerabilis vero præsul inquit: Prædecessorum meorum pontificum vestigia sequor, et de talibus falsis criminationibus, quæ super me nequiter exarserunt, me purificare paratus sum. Alia vero die in eadem ecclesia beati Petri apostoli cum omnes adessent generaliter archiepiscopi, seu episcopi, et abbates, et omnes Franci qui in servitio ejusdem magni regis fuerunt, et cuncti Romani in eadem ecclesia beati Petri apostoli, in eorum presentia amplectens præfatus venerabilis pontifex sancta Christi quatuor evangelia coram omnibus ascendit in ambonem, et sub jurejurando clara voce dixit: Quia de istis falsis criminationibus quæ super me impostæ sunt, Romani, qui inique me persecuti sunt, scientiam non habeo, nec talia egisse me cognosco. Et hoc peracto omnes archiepiscopi, episcopi, et abbates, et cuncti clerici litania facta laudes dederunt Deo, atque Dei genitrici semperque virgini Mariæ dominæ nostræ et beato Petro apostolorum principi, omnibusque sanctis Del.

(c) Post hæc adveniente die natali Domini nostri

ejusque successores transtulerit. Eandem historiam Eginhartus Caroli secretarius, et rei gestæ spectator et testis oculatus, in Vita ejusdem Caroli, Paulus diaconus, Theophanes in Annalibus Francorum (*Errat Binius*), Annales sub Ludovico conscripti, Aimoinus, Ado Viennensis in Chron. Regino, omnesque tam Græci quam Latini scriptores, iisdem prope verbis enarrant. Historiam itaque tam celebrem totque scriptoribus demonstratam, nemo nisi pertinax et et impudens hæreticus negaverit. Hæc omnia optimo jure, magno cum fructu totius Ecclesie, ac præterea Dei nutu, voluntate et consilio contigisse, contra novatores nostri temporis hæreticos perspicue, docte, ac solide demonstraverunt duo collegii apostolici ornamenta amplissima Bellarminus et Baronius: quorum hic, tom. IX Annalium anno 800, Bellarminus id quod conatus est de translatione imperii contra Illyricum tam feliciter consecutum esse ait, ut nobis vel aliis non sit admodum laborandum, sed gratulandum potius, uti potentissimo vindictæ veritatis, agendaque gratiæ, quod labore plurimo liberaverit immittendi falcem in adeo densam immensamque mendaciorum silvam. Ib.

Jesu Christi, in jam dicta basilica beati Petri apostoli omnes iterum congregati sunt, et tunc venerabilis al-mificus pontifex manibus suis propriis pretiosissima corona coronavit eum [Carolum Magnum].

Tunc universi fideles Romani videntes tantam defensionem et dilectionem quam erga sanctam Romanam Ecclesiam et ejus vicarium habuit, unanimiter altisona voce. Dei nutu atque beati Petri clavigeri regni caelorum exclamaverunt: *Carolo piissimo Augusto a Deo coronato, magno, pacifico imperatori vita et victoria.*

Ante sacram confessionem beati Petri apostoli plures sanctos invocantes, ter dictum es, et ab omnibus constitutus est imperator Romanorum. Illico sanctissimus antistes et pontifex unxit oleo sancto Carolum et excellentissimum filium ejus regem in ipso die natalis Domini nostri Jesu Christi, et missa peracta (a) post celebrationem missarum obtulit ipse serenissimus dominus imperator mensam argenteam cum pedibus suis pensantem libras.....

Sed et in confessione ejusdem Dei apostoli obtulit una cum præcellentissimo filio suo rege et filiabus diversa vasa ex auro purissimo in ministerio ipsius mensæ pensantis libras..... Sed et coronam auream cum gemmis majoribus, quæ pendet super altare, pensantem libras quinquaginta quinque. Et patenam auream majorem cum gemmis diversis pensantem libras triginta. Et calicem majorem cum gemmis, et ansis duabus pensantem libras quinquaginta octo. Item calicem majorem fundatum cum scyphone pensantem libras triginta et septem. Imo et alium calicem majorem fundatum pensantem libras triginta et sex

Obtulit et super sacratissimum altare beati Petri apostoli imo et in basilica beati Pauli apostoli mensam argenteam minorem cum pedibus suis pensantem libras quinquaginta et quinque cum diversis vasis argenteis miræ magnitudinis, quæ ad usum ipsius mensæ pertinent.

Item in basilica Salvatoris Domini nostri Jesu, quam Constantinianam vocant, obtulit crucem cum gemmis hyacinthinis, quam al-mificus pontifex in litania præcedere constituit secundum petitionem ipsius piissimi imperatoris. Imo et altare cum columnis argenteis, et cyborio.

Verum etiam et evangelium ex auro mundissimo cum gemmis ornatum pensans libras..... Item et in basilica Beate Dei Genitricis Mariæ ad Præsepe obtulit sicla argentea majora pensantia libras..... Postmodum vero cum deducti fuissent iniquissimi illi malefactores, videlicet Paschalis cum Campulo et sequaces eorum in præsentia piissimi domini imperatoris, circumstantibus nobilissimis Francis et Romanis, et omnibus exprobrantibus de malis ipsorum consiliis et operationibus, increpabat Campulus Paschalem dicendo: Mala hora faciem tuam vidi, eo quod tu me misisti in istud periculum; et cæteri similiter, unus alterum condemnans manifestabant suos ipsorum reatus. Quos dum tam crudeles et iniquos piissimus imperator cognovisset, in exsilium in partibus Franciæ misit. Præfatus vero sanctissimus pontifex juxta ecclesiam beati Petri apostoli fecit in triclineo majori miræ pulchritudinis decoratam absidas de musivo ornatam et absidas duas dextra lævaque super marmore et pictura splendentes, et in

(a) Post celebrationem missarum. Oblationes quas hoc loco describit Anastasius, Carolus Romanis basilicis obtulit anno Domini 800, vel si a natali Domini computare incipias, anno Domini 801. Sev. Bix.

(b) Nona vero indictione peccatis nostris imminenti-bus subito terræmotus factus pridie Kalendas Maii, ecclesia Beati Pauli, etc. Hæc eadem annales Franco-rum in Vita Caroli Magni anno 801 his verbis describunt: « Carolus Magnus imperator septimo Kalendas Maias Roma profectus Spoletum venit, et dum esset ibi, pridie Kalendas Maii hora noctis secunda terræmo-

A pavimento marmoreis exemplis stratis, cum cæteris amplis ædificiis, tam in ascensu scale quam ceteris post ipsum triclineum compe fecit. Itemque fecit in basilica beati Petri apostoli vestem chrysoclabam cum pretiosis gemmis ornatam habentem historiam Dominiæ resurrectionis. Sed et inter arcus argenteos vela serica alba et vela de staurace pulcherrima. Post reversionem suam, et obituum amore fecit eidem nutritori suo presbyterium noviter totum marmoreum magnæ pulchritudinis, sculptum, compeque erectum. Sed et super altare majus fecit tetrayela holoserica alithina quatuor cum astillis et rosis chrysoclabis.

Et in eodem altari fecit cum historiis crucifixi Domini vestem Tyriam. Et in ecclesia doctoris mundi beati Pauli apostoli tetrayela holoserica alithina quatuor, et vestem super altare albam chrysoclabam habentem historiam sanctæ resurrectionis. Et aliam vestem chrysoclabam habentem historiam nativitatæ Domini, et sanctorum Innocentium. Imo et aliam vestem Tyriam habentem historiam cæri illuminati et resurrectionem. Idem autem sanctissimus præsul fecit in basilica Beate Mariæ ad Præsepe vestem albam chrysoclabam habentem historiam sanctæ resurrectionis. Sed aliam vestem in orbiculis chrysoclabis habentem historias annuntiationis et sanctorum Joachim et Annæ. Fecit in ecclesia beati Laurentii foris muros idem præsul vestem albam rosatam cum chrysoclabo. Sed et aliam vestem super sanctum corpus ejus albam de stauraci chrysoclabam cum margaritis. Et in titulo Calixti vestem chrysoclabam ex blatthin Byzantico habentem historiam nativitatæ Domini et sancti Simeonis. Item in ecclesia sancti Pancratii vestem Tyriam habentem historiam ascensionis Domini, sed et in Sancta Maria ad Martyres fecit vestem Tyriam ut supra. Et in titulo sanctæ Sabine ut supra. Et in diaconia sancti Bonifacii ut supra. Et in diaconia sanctæ Mariæ, quæ vocatur Cosmidin ut supra. Et in basilica sanctorum Coemæ et Damiani fecit vestem de blatthin Byzantico cum periclysi de chrysoclabo et margaritis. Item in ecclesia sancti Valentini fecit vestem chrysoclabam, et aliam vestem fecit de fundato pulcherrimam. Et in diaconia sanctorum Nerei et Achillei fecit vestem de stauraci. Et in diaconia Sanctæ Dei Genitricis, quæ vocatur Dominica, fecit vestem de stauraci. Ipse vero al-mificus pontifex in venerabili monasterio sancti Sabæ fecit batronem argenteum cum canistro suo pensantem libras duodecim. Et vestem de stauraci cum chrysoclavo et margaritis. Item et in monasterio sancti Erasmi fecit vestem de stauraci cum cruce, et gamadiis, simul et paratrapetis suis cum periclysi de chrysoclavo. Verum etiam et in titulo Pamuaethii fecit vestes duas, ex quibus unam de stauraci cum periclysi de chrysoclavo. Et aliam vestem de imazio. Sæpe dictus vero antistes sanctissimus ecclesiæ beati Andreæ apostoli site in tricesimo via Appia in Scilice sarta tecta noviter renovavit una cum baptisterio et porticu. In qua ecclesia presbyterium constituit, ubi et dona obtulit tam in argento quamque in vestibus, et libris. (b) Nona vero indictione [Anno 801] peccatis nostris imminenti-bus subito terræmotus factus pridie Kalendas Maii, et ecclesia beati Pauli apostoli ab ipso terræmotu concussa,

us maximus factus est, et tota Italia graviter concussa est. Quo etiam terræmotu Romæ tectum basilicæ sancti Pauli apostoli magna ex parte cum suis trabibus decidit, et in quibusdam locis urbes montesque ruerunt, etc. Quæ ornamenta quasve impostas in prædictam sancti Pauli basilicam aliasque plures restaurandas, augendas et exornandas post terræmotum contulerit, Anastasius proluxe enarrat. Quæ vero ante terræmotum ecclesiis a pontifice oblata commemorat, obtulit idem quando ex Germania reversus fuisset. In.

omnia sarta tecta rterunt. Quod conspiciens magnus et præclarus pontifex in magnam veniens tribulationem, lamentari cœpit tam pro argento quamque pro cæteris speciebus, quæ ibidem demolite et fractæ sunt; sed Domino annuente, et beato principe apostolorum protegente, præfatus pontifex et totis nisibus suis certamen ponens instar sicut antiquitus existebat ampla et maxima fortitudine ponens in meliorem deduxit statum. Et in meliori specie eam marmoribus decoravit, tamque presbyterium quamque totam ecclesiam marmoravit, et ejus porticus renovavit.

Simulque et in nave, quæ est super altare, sarta tecta omnia noviter restauravit, et tres imagines aureas ibidem obtulit, scilicet Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, beatorum principum apostolorum Petri et Pauli. Sed et aliam imaginem argenteam Salvatoris deauratam super postes in introitu posuit pensantem libras sexaginta. Sed et omne argentum ibidem quod conquassatum fuerat noviter restauravit, nec non et fenestras ipsius ecclesiæ miræ pulchritudinis ex metallo Cyprino decoravit. Ipse vero præfatus pontifex fecit in basilica Salvatoris, quæ vocatur Constantiniana, super altare vestes duas, ex quibus unam cum chrysoclavo et gemmis habentem historiam Salvatoris introeuntis in sanctam civitatem, et in aliam chrysoclavam cum gemmis pretiosissimis habentem historiam resurrectionis Dominicæ. Et in circuitu altaris vela rubea serica quatuor, et alba quatuor cum chrysoclavo. Et tres ante imagines cum lista, et alias albas sericas numero septem et triginta. Et in altare beati Venantii fecit vestem de fundato cum velis duobus. Et in oratoriis sanctorum Joannis Baptistæ et Joannis evangelistæ fecit vestes de stauraci cum chrysoclavo et vela duo.

Idem vero præfatus pontifex super altare beati Petri apostoli fecit vestem cum vite ex auro purissimo cum gemmis pretiosissimis et margaritis, habentem in medio vultum Salvatoris, et sanctæ Dei genitricis Mariæ, et duodecim apostolorum, ubi et misit auri libras viginti quinque. Et aliam vestem chrysoclavam habentem historiam litanie majoris. Sed et aliam vestem habentem tabulas chrysoclavas tres, et historiam Dominicæ passionis legentem: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur*, et cætera. Similiter etiam et cortinam majorem de fundato. Verum etiam et per arcus argenteos fecit vela paschalia cum periclysi de stauraci ex quinque cum chrysoclavo nonaginta et tres, et in arcibus majora vela alba quadraginta et octo. Nec non et gabathas fecit ex auro purissimo quindecim cum gemmis pendentes in pergula ante altare pensantes libras sexaginta quinque et semis. Sed et tabulam ante confessionem fecit ex auro purissimo pensantem libras viginti et novem. Verum etiam et imagines argenteas deauratas duas super regias [rugas] majores posuit pensantes libras nonaginta. Imo et canthara argentea duo in presbyterio fecit pensantia libras quinquaginta: nec non et fenestras ipsius ecclesiæ ex metallo Cypriano decoravit. Et alias fenestras de vitro diversis coloribus decoravit. Fecit et in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli vestem chrysoclavam habentem in medio Salvatorem et dextra lævaque BB. Petrum et Paulum genibus prædicantes, cum periclysi de chrysoclavo et gemmis pretiosissimis. Super altare beati Andreæ fecit vestem chrysoclavam cum margaritis, sed et presbyterium ex marmoribus ornavit. Et in altare beate Petronillæ fecit vestem albam holosericam cum tabulis de chrysoclavo, et cruce, et ibidem presbyterium ex marmoribus sculptis decoravit. Fecit et columnas argenteas sex et regulares duos ex argento purissimo pensantes simul libras octuaginta. Et super corpus beati Gregorii confessoris atque pontificis fecit vestem albam holosericam cum tabulis de chrysoclavo et cruce. Itemque fecit in basilica

A Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe cortinam Alexandrinam cum periclysi de stauraci, et aliam albam cum periclysi de stauraci, et aliam albam cum periclysi de blathin pendentes super altare, et ante præsepe vela alba cum periclysi de blathin. Nec non et intro rugas majores atque ante secretarium, numero duodecim, et intus præsepe fecit vestem de alythino cum chrysoclavo. Imo et in basilica beati Laurentii martyris foris muros cortinam Tyriam cum periclysi de stauraci. In basilica beati Pancratii martyris fecit ciborium ex argento purissimo, pensans libras trecentas sexaginta et septem. Et in titulo Callisti ad honorem sanctæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ fecit ciborium ex argento pensans libras quingentas quatuor et semis.

Et in titulo Eudoxiæ fecit vestem albam cum periclysi de chrysoclavo. Et in titulo sanctæ Cæciliæ fecit vestem de stauraci. Sed et in titulo sancti Eusebii fecit vestem de fundato. Et in titulo sancti Vitalis fecit vestem de stauraci cum cruce de chrysoclavo. Nec non et in titulo sanctæ Pudencianæ fecit vestem ut supra. Et in titulo sanctæ Anastasiæ fecit vestem de fundato. Fecit et in titulo sanctæ Praxedis vestem de stauraci cum periclysi de blathin. Et in basilica beati Laurentii in Formoso fecit vestem de quadrupulo.

Imo et in monasterio sancti Anastasii fecit vestem de chrysoclavo ejusdem cum martyris passione depicta, et pharum de argento cum canistro octogoni pensantes libras viginti quinque. Et in monasterio sancti Silvestri fecit vestes duas, unam in basilica majori Byzantæ cum chrysoclavo, et aliam de fundato in oratorio. In monasterio sanctæ Lucie in Renatis fecit vestem de fundato cum chrysoclavo. Et in sancto Angelo in Fabiano fecit vestem de fundato. Et in diaconia sanctæ Lucie in septem viis fecit vestem de fundato. In diaconia vero sanctorum Sergii et Bacchi fecit vestem de stauraci. In diaconia vero sanctæ Lucie in Orfea fecit vestem de stauraci, et in diaconia sancti Eustachii fecit vestem de fundato. Ipse autem a Deo protectus venerabilis et amicus pontifex fecit in basilica beati Petri apostoli nutritoris sui in medio basilicæ crucifixum ex argento purissimo pensantem libras septuaginta et duas. Itemque fecit in patriarchio Lateranensi triclinium miræ magnitudinis decoratum cum absida de musivo, sed et alias absidas decem dextra lævaque diversis historiis depictas, habentes apostolos genibus prædicantes cohærentes basilicæ Constantinianæ, in quo loco et accubita collocavit, et in medio concham porphyreticam aquam fundentem. Nec non et pavementum ipsius marmoribus diversis stravit. Fecit autem et in titulo sancti Quiriaci vestem de stauraci cum periclysi de blathin, et in gyro chrysoclavam, et in medio crucem de margaritis. Imo et in cometerio sancti Sixti via Appia fecit vestem de stauraci, et in medio crucem de chrysoclavo. Verum etiam et in titulo Callisti super altare post absidam fecit vestem de stauraci, et in medio crucem de chrysoclavo, et ibidem similiter vela sex fecit de stauraci. Fecit et in titulo sanctorum quatuor Coronatorum vestem de stauraci habentem in medio crucem de chrysoclavo. Et in titulo sancti Marcelli fecit vestem de stauraci.

Simulque in ecclesia sanctæ martyris Sabinæ fecit vestem de fundato cum periclysi de blathin habentem in medio crucem de chrysoclavo. Nec non in basilica sancti Laurentii in Formoso fecit vestem de fundato. Ecclesiam vero beati Pauli apostoli, quæ vocatur conventus, sitam in territorio Orbetano infra fines Suanenses, et Clusinenses, seu Tuscanenses, atque Castritana, quæ pro nimia vetustate jam immarcuerat, atque in ea pecudes refugium faciebant, nec non et ex ea reliquiæ ablata fuerant, idem sanctissimus præsul pontifex mundari præcepit, et omnia sarta tecta ipsius in porticibus noviter restauravit, atque in altare ejus vestem de

raci posuit, et reliquias recondi præcepit. Pari modo et in basilica beati Petri apostoli sita in Albano, quæ pro nimia vetustate jam ruitura erat, omnia tecta sarta ejus noviter restauavit. Fecit autem idem almficus pontifex in basilica beati Hippolyti martyris in civitate Portuensi vestes de stauraci duas, unam super corpus ejus, et aliam in altari majori. Et in titulo sanctæ martyris Sabine tetravela de stauraci cum periclysi de blatthin. Enimvero et in oratorio sancte Dei genitricis sito in xenodochio Firmis fecit vestem de stauraci pulcherrimam.

Ipse vero a Deo protectus et præclarus pontifex constituit ut ante tres dies Ascensionis Dominicæ litanie celebrarentur, scilicet feria secunda, egrediente pontifice cum omni clero et cuncto populo cum hymnis et canticis spiritalibus ab ecclesia Dei Genitricis ad Præsepe pergendo ad ecclesiam Salvatoris, quæ appellatur Constantiniana. Feria tertia vero exeuntes ab ecclesia sanctæ Sabine martyris, et pergentes ad beatum Paulum apostolum. Feria quarta exeuntes ab ecclesia Jerusalem, et pergentes ad ecclesiam beati Laurentii martyris foris muros. Fecit autem et in titulo sanctorum quatuor Coronatorum vestem de stauraci habentem in medio crucem de chrysoclavo.

Idem vero sanctissimus præsul in basilica beati Agapiti martyris in civitate Prænestina fecit vestem de stauraci cum periclysi de fundato, et in medio crucem de chrysoclavo. Fecit idem sanctissimus præsul in ecclesia beati Clementis, quæ ponitur in Velitris, vestem de stauraci. Simili modo et in titulo beati Chrysogoni fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Et in titulo beati Laurentii de Lucina fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Et in titulo beati Marci fecit vestem de stauraci cum periclysi. Et in titulo beati Laurentii in Damaso fecit vestem similiter. Simili modo et in titulo beati Sixti fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin, nec non et in diaconia beati Adriani, et in ecclesia beate Martine, et in diaconia antiqua fecit vestes de stauraci cum periclysi. Simili modo et in diaconia beati archangeli fecit vestes tres, ex quibus unam de stauraci cum periclysi de blatthin, et alias duas de Tyrio cum periclysi de blatthin, et alias duas de Tyrio cum periclysi de fundato cum historia de elephantis. Imo et in diaconia sancti Theodori fecit vestem de stauraci cum periclysi. Et in diaconia beati Georgii fecit vestem de fundato cum historia de elephantis, seu diversis historiis cum periclysi de fundato. Fecit et in diaconia in Gyro vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Simili modo et in diaconia in via Lata fecit vestes duas de Tyrio cum periclysi de blatthin.

Et in diaconia sanctæ Agathæ fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Fecit in basilica beati archangeli, quæ ponitur in Septimo, vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Et in monasterio sancti Agapiti quod ponitur ad Vincula, fecit vestem de stauraci. Idem vero misericordissimus præsul fecit in ecclesia beate Agnetis martyris, ubi ejus corpus requiescit, vestem de fundato cum periclysi de blatthin. Et in ecclesia beati Apollinaris fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Idem misericordissimus præsul fecit et in titulo sancti Martini et Silvestri vestes de stauraci duas, e quibus unam cum periclysi de fundato, aliam vero de blatthin.

Et in diaconia sancti Viti fecit vestem de stauraci cum periclysi de fundato. Enimvero et in ecclesia beate Engenie, in qua sanctum corpus ejus requiescit, fecit vestem de stauraci cum periclysi de blatthin. Fecit et in ecclesia sancti Stephani in Cælio monte vestes de stauraci duas, in quibus unam in altari majori, aliam vero super corpora sanctorum martyrum Primi et Feliciani.

Simulque et in basilica beate Euphemie fecit vestem de stauraci, et in basilica beati archangeli,

A quæ ponitur in vico Patricii, fecit vestem de stauraci.

Fecit et super sepulcrum beati Sebastiani martyris via Appia ad Catacumbas vestes majores duas, ex quibus unam de stauraci et aliam de fundato. Et inibi super tumbas apostolorum Petri ac Pauli fecit vestes duas de stauraci et fundato, seu blatthin. Idem vero sanctissimus præsul fecit in basilica beati Laurentii martyris, sita infra civitatem Tiburtinam, vestem de stauraci. Fecit et in oratorio sancti Stephani in sancto Petro, qui appellatur major, vestem de stauraci. Fecit autem et in basilica beati Hyacinthi sita in Sabinis, ubi et corpus ejus requiescit, vestem de stauraci pulcherrimam. Item a Deo protectus et præclarus pontifex fecit super altare beati Petri apostoli fautori suo vestem de chrysoclavo miræ magnitudinis habentem historiam Dominicæ nativitatæ, cum gemmis pretiosissimis et margaritis ornatam. Fecit autem in supradicta ecclesia vela de stauraci atque de fundato pendentia inter columnas majores dextra lævaque numero sexaginta quinque. Et alia vela alba holoserica majora tria, quæ pendent ante regias in introitu. Atque ibidem ejus beatitudo fecit crucifixum ex argento purissimo, qui stat juxta altare majus miræ magnitudinis decoratum pensantem libras quinquaginta duas: cui super fecit gabathas sex cum cruce ex argento purissimo, quæ pendent ante arcum majorem dextra lævaque, pensantes simul libras duodecim et semis.

Enimvero et inibi fecit præclarus pontifex vela de stauraci, quæ pendent in arcibus argenteis in circuitu altaris, et in presbyterio numero nonaginta et sex, ex quibus duo habentia in medio cruces de chrysoclavo cum orbiculis, et alias octo cum periclysi de chrysoclavo. Nec non et arcus cum columnis suis fecit ex argento purissimo in supradicta ecclesia, et in medio presbyterio pensantes simul libras ducentas quinquaginta et unam et semis. Idem vero almficus pontifex fecit ubi supra crucem anaglypham interrasiem, ex auro mundissimo pendentem in pergula ante altare cum candelis duodecim, pensantem libras tredecim.

Prædictus quoque venerabilis pontifex fecit in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli calices majores fundatos ex argento purissimo ex ipsius apostoli donis, qui pendent in arcu majore numero undecim, et alios qui pendent inter columnas majores dextra lævaque numero quadraginta pensantes simul libras ducentas sexaginta et septem.

Hic idem almficus præsul divina inspiratione repletus fecit in basilica beati Pauli apostoli ciborium cum columnis suis super altare miræ magnitudinis, et pulchritudinis decoratum ex argento purissimo pensans libras bis mille et quindecim. Nec non et crucem anaglypham interrasiem ex auro purissimo pendentem in pergula ante altare, pensantem libras tredecim; atque velum rubeum, quod pendet ante altare, habens in medio crucem de chrysoclavo, et periclysin de chrysoclavo.

Pari modo et in basilica Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe fecit gabathas quinque ex auro purissimo, pensantes libras octo et semis, atque crucem ex auro purissimo pensantem libras decem, nec non et coronam majorem ex argento purissimo pensantem libras triginta sex. Enimvero et inibi fecit vela alba holoserica pendentia inter columnas majores dextra lævaque numero quadraginta duo, ex quibus undecim rosata. Fecit et in circuitu altaris ubi supra alia vela alba holoserica rosata, quæ pendent in arcu de ciborio numero quatuor, ex quibus unum cum chrysoclavo et margaritis, atque velum aliud majus album, quod pendet ante regias majores in introitu. Sarta tecta vero ecclesie beate Auree sitæ in Ostia omnia noviter reparavit. Ecclesiam vero beati Marcelli sitam in quattodecimo, quæ ab igne fuerat exusta, idem almficus præsul in omnibus noviter restauravit. Ipse vero præclarus pontifex fecit in basilica Salvatoris, quæ appellatur Constantiniana,

tetravela in circuitu altaris alba holoserica, ex quibus unum habet in medio tabulam cum cruce de chrysoclavo. Imo et in eadem basilica Salvatoris Domini nostri Jesu Christi renovavit altare majus miræ magnitudinis decoratum ex argento purissimo pensante libras sexaginta et novem. Fecit et in basilica Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe vestem chrysoclavam cum margaritis ornatam, habentem historiam Dominicæ nativitatis. Simul etiam et arcus duos ex argento in presbyterio cum columnis quatuor, et alios arcus quinque pensantes libras centum triginta et tres. Idem vero præcipuus præsul fecit in basilica Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe vestem rubeam alythinam, habentem in medio tabulam de chrysoclavo cum historia Domini nostri Jesu Christi et sancti Simeonis, quando in templo est præsentatus. Et in circuitu listam de chrysoclavo. Nec non et aliam vestem chrysoclavam habentem historiam transitu Sanctæ Dei Genitricis miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam ex gemmis pretiosis, et margaritis ornatam cum periclysi de chrysoclavo, et in circuitu listam de chrysoclavo. Verum etiam et in diaconia ipsius Dei genitricis dominæ nostræ, quæ appellatur Dominica, fecit vestem rubeam alythinam habentem in medio tabulam de chrysoclavo cum historia ejusdem Dei genitricis ex margaritis ornatam, et periclysin de chrysoclavo. Fecit autem et in diaconia ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Antiqua, super altare majus ciborium ex argento purissimo, pensans libras ducentas et duodecim.

Præfatus vero venerabilis et præclarus pontifex fecit in basilica beati Petri apostoli nutritori suo gabatham ex auro purissimo anaglypham cum gemmis pretiosis ornatam, quæ pendet ante imaginem ipsius apostoli in ingressu vestibuli, pensantem libras septem et semis. Faciem vero sacri altaris ipsius apostolorum principis ab imo usque ad summum cum luminaribus inferius superiusque, nec non et intra confessionem Salvatorem stantem dextra, lævaque ejus beati apostoli Petri et Pauli habentes pariter coronas ex gemmis pretiosis, atque pavimentum ipsius confessionis investivit ex auro fulvo nimis pensante libras quadringentas quinquaginta et tres et uncias sex. Verum etiam super ipsum sacrum altare fecit vestem chrysoclavam habentem historiam Dominicæ ascensionis, et Pentecosten cum periclysi de chrysoclavo.

Pari modo ubi supra fecit imaginem ipsius apostolorum principis in porta virorum ex auro purissimo et gemmis pretiosissimis miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam, pensantem libras decem et novem et uncias tres. Præsertim vero idem beatissimus pontifex fecit ubi supra cancellos fusiles in ingressu presbyterii, seu in dextra parte, lævaque, nec non et in ingressu vestibuli ex argento mundissimo, pensantes simul libras mille, quingentas septuaginta et tres. Simulque et columnas volatiles [ornatiles, vel versatiles] tam in ingressu corporis dextra lævaque ex parte virorum ac mulierum pari octo pensantes simul libras centum nonaginta, nec non et arcus argenteos octo pensantes simul libras centum quadraginta et tres.

Fecit autem idem beatissimus pontifex in basilica beati Andrea, ubi supra, regnum ex auro purissimo cum gemmis pretiosis ornatum pensans libras duas et uncias quinque.

Nec non et super altare beatæ Petronillæ, ubi supra fecit regnum aureum cum gemmis pretiosissimis, pensans libras duas et uncias tres. Simili modo et super altare sanctæ Dei genitricis ubi supra, quæ appellatur Mediana, fecit vestem de fundato cum periclysi de chrysoclavo habentem historiam annuntiationis Domini. Fecit autem idem beatissimus pontifex in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli caistros ex argento puro numero quadraginta et septem pensantes simul libras ducentas quadraginta et septem. Et in monasterio sanctæ Agathæ martyris

A super Suburram fecit vestem rubeam alythinam habentem in medio tabulam de chrysoclavo cum periclysi de chrysoclavo. Nec non et in monasterio sancti Pancratii sito post basilicam Salvatoris, quam Constantianam vocant, fecit vestem de fundato. Hic fecit beato Petro apostolo fautori suo evangelia aurea cum gemmis prasinis atque hyacinthinis et albis miræ magnitudinis in circuitu ornata, pensantia libras decem et septem et uncias quatuor. Hic fecit calicem aureum præcipuum diversis ornatum lapidibus pretiosis pensantem libras viginti octo. Similiter et pateram auream pensantem libras viginti octo et uncias novem.

Pari modo in basilica ipsius apostoli fecit cherubim ex argento purissimo deauratos quatuor, qui stant super capita columnarum argentearum cum ciborio pensantes libras nonaginta et tres. Fecit quoque idem præcipuus præsul ubi supra imaginem Salvatoris auream, quæ stat in trabe super ingressum vestibuli, pensantem libras septuaginta et novem. Fecit autem in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli angelos ex argento purissimo deauratos duos, qui stant juxta imaginem Salvatoris in ingressu vestibuli, pensantes libras centum et semis. Verum etiam et polycandilum [polycandelum] porphyreticum pendentem in pergula ante confessionem in catenulis aureis, quæ pensant libram unam. Præsertim et in ingressu basilicæ, ubi supra regias majores fecit imagines ex argento quinque pensantes inibi libras ducentas viginti et novem. Enimvero ubi supra fecit aquamanus antipempto deauratas paria duo, pensantes simul libras quatuordecim. Fecit autem idem præfatus antistes, ubi supra, cerostatas majores versatiles anaglyphos ex argento purissimo, pensantes simul libras octuaginta et sex et uncias octo. Atque lucernas majores fusiles binyxas anaglyphas, duas pensantes inibi libras quinquaginta et septem, et constituit ejus beatitudo quotidianis noctibus ante altare ipsius apostoli ardere debeant.

C Hic divina aspiratus gratia investivit trabem majorem, quæ est sub arcu principali ex argento mundissimo pensante libras mille trecentas quinquaginta et duas.

Fecit autem hic præclarus pontifex ubi supra in altari majori vestem chrysoclavam miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam, habentem historiam Salvatoris Domini nostri Jesu Christi sanctæque ejus genitricis et duodecim apostolorum cum periclysi de chrysoclavo, undique cum margaritis ornatam, et ab utrisque lateribus blattim cum chrysoclavo decoratam, quæ in natalibus apostolorum idem egregius præsul ibidem poni constituit. Fecit autem ibi super crucem majorem ex auro fulvo nimis panoclystam ornatam gemmis pretiosis, pensantem libras quadraginta et duas et uncias duas. Nec non et cerostrata paria quatuor investita, ex argento deaurato pensantia simul libras septuaginta et septem.

D Fecit autem venerabilis et præclarus pontifex super altare beatæ Petronillæ ciborium cum columnis porphyreticis ex argento purissimo miræ magnitudinis decoratum, pensans libras trecentas quadraginta et octo, atque imaginem argenteam stantem sub arcu de ipso ciborio pensantem libras decem et semis.

Ipsæ vero a Deo protectus et præclarus pontifex fecit in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli super altare majus vestem chrysoclavam habentem historiam Dominicæ resurrectionis cum margaritis ornatam et periclysin de chrysoclavo. Similiter ex margaritis ornatas imagines apostolorum duas ex argento deauratas pensantes libras octuaginta et sex.

Hic vero misericordissimus pontifex fecit in basilica Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe super altare vestem chrysoclavam habentem historiam Dominicæ resurrectionis miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam cum periclysi de chrysoclavo undique ex margaritis ornatam.

Et in titulo sanctæ Dei Genitricis, quæ appellatur Callisti, fecit regnum ex auro purissimo pendens super altare majus ex gemmis pretiosis ornatam, pensans libram unam.

Atque in diaconia ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Dominica, fecit regnum ex auro mundissimo pendens super altare majus ex gemmis pretiosis ornatum pensans libras duas. Hic beatissimus præsul divina inspiratione repletus fecit in basilica Dei genitricis ad Præsepe in ingressu præsepium regias vestias ex argento purissimo, pensantes simul libras centum viginti et septem, et super ipsas regias velum modicum fundatum habens in circuitu listam de chrysoclavo. Nec non et alia vela Tyria super regias majores tria in ingressu basilicæ cum periclysi de fundato.

Fecit autem idem egregius præsul in basilica beati Petri apostoli calices majores ex argento mundissimo, qui sedent super trabes argenteas numero decem et octo pensantes simul libras centum octuaginta duas. Nec non, ubi supra, fecit cerostatas majores fusiles ex argento purissimo, qui stant ante confessionem, pensantes libras centum nonaginta octo. Investivit vero super strabem ex argento mundissimo, quæ est super imaginem auream in ingressu vestibuli, pensante libras centum viginti sex et semis. Verum etiam ubi supra fecit lucernas fusiles duas ex argento purissimo pensantes simul libras viginti et septem. Et hoc constituit ut Dominicorum die, vel in sanctis solemnitatibus hinc inde juxta lectorium consistenter, et ad legendum sacras lectiones luminis splendore resplenderent.

Hic fecit ad beatum Andream apostolum ciborium ex argento purissimo super altare majus pensans libras trecentas et quinque. Hic autem præcipuus pontifex divinitus inspiratus baptisterium ubi supra conspicuus, quia jam præ nimia vetustate ruinæ proximum inerat, et quia angustior locus populi existebat qui ad baptismum veniebat, idem præsul a fundamentis ipsum baptisterium in rotundum ampla largitate construens in meliorem erexit statum, atque sacrum fontem in medio largiori spatio fundavit, et in circuitu columnis porphyreticis decoravit, et in medio fontis columnam posuit, et super columnam agnum ex argento purissimo fundentem aquam, qui pensat libras decem et octo et uncias decem. Nec non et altare majus sub absida construxit, cujus faciem atque confessionem seu rugas ad decorem ipsius sacri altaris investivit ex argento mundissimo pensante simul libras quadraginta et octo. Verum etiam et vestem de stauraci super eam posuit, atque regularem ibi superinvestitum ex argento purissimo fecit. Et super ipsum regularem posuit arcum et gammadias ex argento, pensantia simul libras octuaginta. Nec non imagines tres ubi supra posuit, pensantes inibi libras triginta et septem et uncias decem. Ipsum vero baptisterium diversis in circuitu decoravit picturis.

Oratorium vero sanctæ Crucis ubi supra, quod jam præ nimia erat vetustate ruiturum, hic præcipuus pastor a fundamentis simul cum absida novo ædificio erexit, et ad perfectum usque perduxit, atque ipsam absidam ex musivo diversis decoratam picturis, atque marmoribus miro splendore ornavit, ubi et obtulit ciborium super altare cum columnis suis, atque faciem ipsius altaris investivit ex argento purissimo pensante libras centum viginti et unam et uncias duas. Regnum spanoclystum ex auro purissimo cum cruce in medio pendens super ipsum altare, pensantia libram unam et uncias undecim. Nec non et alias columnas argenteas quatuor et super ipsas columnas regularem investitum ex argento purissimo pensantes inibi libras sexaginta et quatuor et uncias tres. Arcus argenteos tres pensantes libras quadraginta et tres et uncias octo. Imagines argenteas deauratas tres pensantes inibi libras triginta. Canistros argenteos intersatiles [interrasiles]

A duodecim pensantes simul libras septuaginta et octo. gabathas argenteas intersatiles fundatas viginti unam, et crucem unam, pensantes in unum libras quinquaginta. Vestem super altare de fundata unam, et aliam de blattin cum chrysoclavo, nec non et aliam vestem albam rosatam cum chrysoclavo. Velum modicum chrysoclavatum cum crucifixo et margaritis ornatum. Vela de stauraci septem, vela de fundato quatuor, vela modica, quæ pendent in regulari ante imagines Tyrias, sex. Vela alia serica ornata in circuitu de fundato duodecim. Velum majus album rosatum ornatum desuper de quadrapulo unum, et aliud velum rubeum cum bubalo, quod pendet ante regias majores. Vela modica de stauraci quatuor quæ pendent in regulari ante imagines, sed et alia vela promiscua serica numero undecim. Fecit ubi supra ad fontes vela Tyria tria, quæ pendent in regulari ante imagines, et alia vela serica numero viginti unum.

B Hic fecit beato Petro apostolo nutritori suo calicem aureum præcipuum spanoclystum [spanoclystum] diversis ornatum lapidibus pretiosis pensantem libras triginta. Pari modo fecit et patenam auream spanoclystam similiter diversis ornatam pretiosis lapidibus pensantem libras viginti quinque. Fecit vero super ciborium de altari majori beato Petro apostolo canthara majora quatuor ex argento purissimo habentia in medio cereos ex argento deauratos, pensantia in unum libras centum et quadraginta. Predictus vero et præclarus pontifex fecit ubi supra thuribulum apostolicum ex auro purissimo pensans libras duas et uncias quinque. Fecit vero vestem supra altare majus chrysoclavam diversis ornatam picturis, quam constituit quatuor temporibus per annum in duodecim lectionibus ibidem ponere. Fecit ubi supra coronas majores ex argento purissimo quatuor pensantes simul libras centum quinquaginta quatuor et semis. Fecit vero ubi supra lectorium ex argento purissimo miræ magnitudinis decoratum pensans libras centum quadraginta et tres. Nec non et cerostatas ex argento mundissimo stantes juxta ipsum lectorium pensantes simul libras quadraginta et novem. Verum etiam et super ipsas cerostatas fecit lucernas fusiles bimexas duas ex argento puro pensantes libras viginti et septem. Et hoc constituit, ut Dominicorum die vel in sanctis solemnitatibus hinc inde juxta lectorium consistenter, et ad legendum sacras lectiones luminis splendore fulgerent. Pharocantharos fecit in presbyterio numero quatuordecim ex argento mundissimo, pensantes simul libras quadringentas triginta et tres. Nec non columnas octo, et arcus quatuor fecit ex argento pensantes inibi libras centum septuaginta et tres.

C Fecit vero ubi supra calices fundatos ex argento, qui pendent inter columnas majores dextra levæque basilicæ numero sexaginta quatuor, pensantes pariter libras quadringentas sexaginta et unam.

D Idem vero præsagus antistes ubi supra ad beatum Andream apostolum investivit altare majus ex argento purissimo deaurato miro decore ornato, quod pensat undique libras centum triginta quinque. Cantharas ex argento purissimo duodecim pensantes simul libras quinquaginta et duas. Canistros duodecim ex argento pensantes libras septuaginta et octo.

Investivit vero altare beatæ Petronillæ ex argento purissimo deaurato diversis ornatum picturis, undique pensante libras centum sexaginta et duas et uncias octo. Nec non investivit altare beati Gregorii confessoris atque pontificis ex argento deaurato undique pensante libras centum viginti et septem.

Fecit ubi supra in gremio basilicæ beati Petri apostoli cortinam majorem Alexandrinam holosericam habentem in medio adjunctum fundatum, et in circuitu ornatum de fundato. Verum etiam Isdeam

præcipuus præsul fecit thuribula apostolica ex auro purissimo duo, ex quibus unum misit intus super corpus ejus, quod pensat libras duas, et alterum pensans libras duas et uncias octo, quod præcedit per stationes.

Hic vero almiſicus præsul fecit in basilica beati Pauli apostoli thuribula apostolica ex auro purissimo duo. Hic vero almiſicus præsul investivit faciem altaris Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe ex argento mundissimo deaurato, quod pensat libras octuaginta et sex. Fecit autem ibi coronas duas ex argento purissimo pensantes libras quinquaginta quatuor. Coronas majores Alexandrinas holosericas ornatas in circuito de fundato. Hic vero præcipuus præsul ex largitate omnipotentis Dei et beati Petri clavigeri regni cœlorum obtulit per universum sacris ecclesiis hujus alinæ Romæ coronas, vel etiam canistros ex argento purissimo ob veniam facinorum suorum, videlicet: in ecclesia Domini nostri Salvatoris, quæ appellatur Constantiniana, fecit coronas ex argento purissimo pensantes libras viginti tres.

Et in basilica Sanctæ Dei Genitricis ad Præsepe iustar fecit coronam ex argento puro pensantem libras tredecim. Et in basilica sanctæ Dei genitricis in titulo Callisti, fecit coronam ex argento pensantem libras tredecim et uncias tres.

Et in diaconia ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Antiqua, similiter fecit coronam ex argento pensantem libras tredecim. Et in ecclesia Sanctæ Dei Genitricis ad Martyres fecit coronam ex argento, pensantem libras duodecim et uncias tres. Et in diaconia ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Cosmedin, eodem modo fecit coronam ex argento pensantem libras duodecim; nec non et in diaconia sanctæ Dei genitricis, quæ appellatur Dominica, similiter fecit coronam de argento pensantem libras novem. Et in diaconia sanctæ Dei genitricis, quæ ponitur in via Lata, fecit coronam ex argento pensantem libras novem. Et in diaconia sanctæ Mariæ in Cyro fecit coronam pensantem libras octo. Imo et in diaconia beatæ Dei genitricis, quæ ponitur foris portam beati Petri apostoli, fecit coronam ex argento pensantem libras quinque et uncias tres. Et in diaconia ipsius Dei genitricis, quæ ponitur in Adriano, eodem modo fecit coronam ex argento pensantem libras quinque.

Nec non et in oratorio sanctæ Dei genitricis, quæ ponitur in xenodochio Firmis, fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias septem.

In ecclesia beati Petri apostoli fecit canistrum de argento purissimo pensans libras viginti duas. Et in ecclesia beati Pauli apostoli instar fecit canistrum ex argento purissimo pensans libras viginti duas et uncias quatuor et octo.

Imo et in ecclesia beati Andreæ apostoli, quæ appellatur Eudoxiæ, eodem modo fecit coronam de argento pensantem libras novem. Verum etiam et in ecclesia beati Joannis Baptistæ, quæ ponitur juxta patriarchium Lateranense, fecit coronam de argento pensantem libras quinque. Imo et in ecclesia beati Joannis evangelistæ, qui ponitur ubi supra, fecit coronam ex argento pensantem libras quinque. Item et in ecclesia beati Stephani, quæ ponitur in Cælio monte, simili modo fecit coronam ex argento pensantem libras septem et uncias undecim. Et in basilica apostolorum, quæ ponitur in via Lata, fecit coronam de argento pensantem libras tredecim. Et in mausoleo beatæ Petronillæ, quæ ponitur ad beatum Petrum apostolum, fecit coronam ex argento pensantem libras viginti. Et in ecclesia Jerusalem, quæ ponitur in Sessoriano, fecit coronam de argento pensantem libras quinque. Et in ecclesia beati Laurentii, quæ ponitur foris murum, similiter fecit coronam de argento pensantem libras tredecim. Et in ecclesia beati Apollinaris martyris fecit coronam pensantem libras quinque et uncias quatuor. Verum

etiam et in basilica beati Pancratii martyris, quæ ponitur foris murum, eodem modo fecit coronam ex argento pensantem libras octo. Fecit autem et in ecclesia beati Valentini martyris, quæ ponitur foris murum, ubi corpus ejus requiescit, fecit coronam de argento pensantem libras sex. Et in titulo beati Clementis martyris atque pontificis fecit coronam de argento pensantem libras quindecim.

Et in titulo beatorum Aquilæ et Priscæ fecit coronam ex argento pensantem libras sex. Et in titulo sanctæ Balbinæ similiter fecit.

Imo et in ecclesia sancti Sixti martyris atque pontificis fecit coronam similiter. Et in titulo sancti Laurentii martyris, quæ ponitur Lucinæ, similiter fecit pensantem libras quatuor et uncias decem. Et in titulo sancti Laurentii martyris, qui appellatur Damasi, fecit coronam ex argento pensantem libras quinque. Et in ecclesia ipsius martyris quæ ponitur Formosus, fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias septem. Sed et in titulo Pammachii fecit coronam ex argento pensantem libras decem. Et in titulo Emilianæ pari modo fecit coronam de argento pensantem libras quatuor.

Nec non et in titulo sancti Eusebii fecit coronam de argento pensantem libras sex. Et in titulo Praxedis fecit coronam pensantem libras quinque. Et in titulo Pudentis fecit coronam ex argento pensantem libras novem. Imo et in titulo beati Vitalis martyris fecit coronam ex argento pensantem libras novem et uncias tres. Et in titulo sanctæ Susannæ martyris similiter fecit coronam pensantem libras decem. Et in titulo sancti Cyriaci fecit coronam de argento pensantem libras quinque.

Et in titulo beati Marcelli martyris fecit coronam ex argento pensantem libras decem. Nec non et in titulo beati Marci martyris fecit coronam similiter. Et in titulo beatæ Anastasiæ fecit coronam pensantem libras septem et uncias novem. Nec non et in titulo Cæcilie instar fecit coronam ex argento pensantem simul libras decem et unciam unam. Et in titulo beati Chrysogoni martyris fecit coronam ex argento pensantem libras quinque.

Verum etiam et in diaconia sanctorum Nerei et Achillei fecit coronam de argento pensantem libras sex et uncias quinque. Et in diaconia sanctæ Lucie, quæ ponitur in Septem Viis, fecit coronam ex argento pensantem libras sex et uncias septem. Et in diaconia sancti Bonifacii similiter fecit coronam pensantem libras septem. Et in diaconia sancti Georgii fecit coronam ex argento pensantem libras quinque. Et in diaconia sancti Theodori eodem modo fecit coronam pensantem libras sex et uncias octo. Et in diaconia sanctorum Sergii et Bacchi fecit coronam ex argento pensantem libras sex. Et in diaconia sanctorum Cosmæ et Damiani fecit coronam pensantem libras quinque et uncias octo. Et in diaconia sancti Adriani martyris fecit coronam ex argento pensantem libras sex. Sed et in diaconia sancti Archangelii fecit coronam ex argento pensantem libras sex. Sed et in diaconia sancti Eustachii similiter fecit pensantem libras sex et uncias quinque. Et in diaconia sanctæ Lucie, quæ ponitur Orfea, pari modo fecit coronam ex argento pensantem libras sex et uncias duas.

Simulque et in diaconia beati Viti martyris, quæ ponitur in Macello, fecit coronam ex argento pensantem libras sex. Imo et in diaconia sanctæ Agathæ similiter fecit coronam ex argento pensantem libras quinque. Fecit autem et in diaconia sancti Silvestri, quæ ponitur juxta beatum Petrum apostolum, coronam argenteam pensantem libras quatuor. Verum etiam et in diaconia sancti Martini, quæ ponitur juxta beatum Petrum apostolum, instar fecit coronam ex argento pensantem libras quinque et uncias tres. Imo et in titulo sanctorum Silvestri et Martini, qui ponitur juxta Orfea, coronam ex argento pensantem libras sex et uncias duas.

Ipsæ vero a Deo protectus et præclarus pontifex fecit in monasterio sancti Sabæ coronam ex argento pensantem libras octo et uncias decem. Verum etiam et in monasterio beati Anastasii martyris eodem modo fecit coronam ex argento pensantem libras octo et uncias quatuor et semis: sed in monasterio sancti Andreae, quod ponitur in clivo Scauri, similiter fecit coronam ex argento puro pensantem libras quinque. Et in monasterio beate Agathæ martyris, quod ponitur super Suburram, similiter fecit. Nec non et in monasterio sancti Erasmi, quod ponitur in Cælio monte, fecit coronam ex argento pensantem libras quatuor et uncias duas. Simili modo fecit et in monasterio sancti Silvestri coronam ex argento pensantem libras sex et uncias tres. Et in monasterio beati Laurentii martyris, qui appellatur Pallacini, fecit canistrum de argento pensans libras duas et uncias septem. Eodem vero et in monasterio sancti Pancratii, quod ponitur juxta basilicam Salvatoris, fecit coronam de argento pensantem libras quinque et semis. Fecit autem et in monasterio sanctorum Andreae et Bartholomæi, qui appellatur Honorii, canistrum ex argento pensans libras tres. Et in monasterio sancti Stephani, quod ponitur juxta Lateranensem, fecit canistrum de argento pensans libras duas. Simulque et in monasterio ipsius primi martyris Stephani, quod ponitur ad beatum Petrum apostolum, fecit canistrum ex argento pensans libras tres et semis. Ipse vero almiſſicus præsul fecit in monasterio sanctorum Joannis et Pauli, quod ponitur juxta beatum Petrum apostolum, canistrum ex argento pensans libras tres. Pari modo fecit et in monasterio sancti Martini, quod ponitur ut supra, canistrum pensans libras quatuor et uncias duas. Sed et in monasterio sancti Stephani ubi supra, quod appellatur Catagalla Patricia, pari modo fecit canistrum ex argento pensans libras duas et semis. Simulque et in monasterio sancti Cæsarii, quod ponitur ad beatum Paulum apostolum, instar fecit canistrum ex argento pensans libras tres. Et in monasterio sancti Stephani ubi supra, fecit canistrum pensans libras duas. Imo et in monasterio sanctorum Cosmæ et Damiani, quod ponitur juxta Præseppe, fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias duas. Simili modo fecit in monasterio sancti Andreae, quod appellatur Massa Juliana, canistrum ex argento pensans libras duas. Nec non et in monasterio sancti Adriani, quod ponitur juxta Præseppe, instar fecit canistrum pensans libras duas. Et in monasterio sancti Cassiani, quod ponitur juxta beatum Laurentium martyrem foris murum, fecit canistrum ex argento pensans libras.

Fecit autem in monasterio sancti Stephani, quod ponitur ubi supra, canistrum ex argento pensans libras duas et semis. Verum etiam et in monasterio sancti Victorii, quod ponitur ad sanctum Pancratium, fecit canistrum ex argento pensans libras duas, et uncias septem. Et in monasterio sancti Chrysogoni similiter fecit canistrum pensans libras tres.

Ipse vero almiſſicus præsul fecit in monasterio sanctæ Mariæ, quod appellatur Ambrosii, canistrum ex argento pensans libras duas. Pari modo fecit et in monasterio sanctæ Mariæ, quod appellatur Julæ, ut supra. Sed et in monasterio sancti Andreae, quod ponitur juxta basilicam apostolorum, fecit similiter.

Simulque et in oratorio sancti Stephani, quod ponitur in Dulciti, fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias quinque. Enimvero et in oratorio sanctorum Sergii et Bacchi, quod ponitur in Gallinico, similiter fecit canistrum. Imo et in monasterio sancti Agapiti, quod ponitur juxta titulum Eudoxiæ, fecit similiter canistrum argenteum et semis. Simili modo et in oratorio sanctæ Agnetis, quod ponitur in monasterio quod appellatur Duo Furna, fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias octo. Nec non et in oratorio sancti Viti, quod

A ponitur in monasterio quod appellatur de Sardas, fecit canistrum ex argento pensans libras tres. Et in monasterio sanctæ Bibianæ similiter fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias novem. Fecit autem et in oratorio sanctæ Luciæ, quod ponitur in monasterio de Renati, canistrum ex argento pensans libras duas.

Verum etiam et in oratorio sanctæ Mariæ, quod ponitur in monasterio Michaelis, instar fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias duas. Et in monasterio sancti Sergii eodem modo fecit canistrum ex argento pensans libras tres. Ipse vero almiſſicus præsul et in oratorio sanctæ Agathæ, quod ponitur in monasterio apud Africi, canistrum ex argento pensans libras tres. Pari modo fecit et in monasterio sanctorum Euphemie et Archangeli, quod ponitur juxta titulum Pudens, canistrum ex argento pensans libras quinque. Sed et in monasterio sancti Isidori simili modo fecit canistrum. Simulque et in oratorio sanctæ Agathæ, quod ponitur in monasterio Templi, fecit canistrum similiter. Et in oratorio sancti Cæsarii, quod ponitur in monasterio de Corsas, similiter fecit canistrum pensans libras duas et uncias tres. Enimvero et in monasterio sancti Semitrii fecit similiter canistrum argenteum. Imo et in oratorio sanctæ Mariæ, quod ponitur in monasterio Aquæ Salviæ, fecit similiter. Simili modo fecit et in monasterio sancti Donati, quod ponitur juxta titulum sanctæ Priscæ, canistrum ex argento pensans libras duas et uncias quinque. Et in monasterio sancti Joannis, quod ponitur in Aventino, instar fecit canistrum ex argento pensans libras duas. Nec non et in oratorio sanctæ Mariæ, quod ponitur in monasterio de Lutara, fecit canistra ex argento pensantia libras duas et semis. Fecit autem et in monasterio Jerusalem, quod ponitur ad beatum Petrum apostolum, canistrum ex argento pensans libras duas.

Verum etiam et in monasterio sanctæ Agnetis, quod ponitur foris portam Numentanam, fecit canistra ex argento pensantia libras quinque. Et in monasterio sanctæ Eugeniæ, quod ponitur foris portam Latinam, pari modo fecit canistrum ex argento pensans libras quinque; sed et in oratorio sancti Gregorii, quod ponitur in Campo Martis, fecit canistra ex argento pensantia libras tres. Ipse vero almiſſicus præsul fecit in titulo beate Sabinæ coronam ex argento purissimo pensantem libras octo. Pari modo fecit in diaconia sanctorum Silvestri et Martini, quæ ponitur juxta Orfeam, coronam ex argento pensantem libras sex et uncias duas. Nec non et in oratorio sanctæ Lucie, quod ponitur in xenodochio, similiter fecit canistrum ex argento pensans libras duas et uncias quatuor. Fecit autem et in oratorio sancti Abba Cyri [Abba Cyri seu Syri], quod ponitur in xenodochio, canistrum ex argento pensans libras duas. Atque in oratorio sanctorum Cosmæ et Damiani, quod ponitur in xenodochio quod appellatur Tuciam, instar fecit canistrum ex argento pensans libras duas et unciam unam.

Verum etiam et in oratorio sancti Peregrini, quod ponitur in hospitali Dominico ad Naumachiam, fecit canistra ex argento pensantia libras quinque et unciam unam. Præfatus vero pontifex fecit in basilica Domini nostri Jesu Christi, quæ appellatur Constantiniana, super altare majus vestes chrysoclavas duas, ex quibus unam habentem historiam Dominicæ resurrectionis, et aliam habentem historiam vivificæ atque adorandæ Dominicæ crucis. Cantharos ex argento mundissimo octo pensantes simul libras viginti et septem et uncias sex. Investivit ubi supra rugas ante ingressum altaris ex argento purissimo pensante libras quadraginta octo et uncias octo. Coronas ex argento purissimo pensantes libras duodecim. Fecit ubi supra ad fontes vela alba holoserica ornata in circuitu de fundato atque quadruplo numero decem.

Sarta tecta vero ipsius ecclesiæ cum quadriportica simul et ad fontes omnia et in omnibus noviter re-

stauravit. Simul et fenestras de absida ex vitro diversis coloribus conclusit atque decoravit. Et alias fenestras basilicæ ex metallo Cyprino reparavit, et in gremio basilicæ fecit cortinas dnas, ex quibus una major fundata alba, et alia minor alba rosata.

Fecit autem idem præsul in basilica Sanctæ Dei Genitricis, quæ appellatur ad Præsepe, rosata cum periclysi de fundato, canthara de argento purissimo duo pensantia inibi libras viginti tres; columnas duas pensantes libras viginti et unam et uncias quinque. Crucem cum gabatha ex argento mundo, pensantem simul libras quinque; in diaconia vero ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Antiqua, fecit tetravala alythina ornata in circuitu de quadruplo. Et in oratorio sancti Andreæ ubi supra vela duo holoserica ornata, ut supra. In titulo ipsius vero Dei genitricis, qui appellatur Callisti, fecit vestem albam holosericam rosatam, habentem in medio tabulam de chrysoclavo cum historia præsentationis Domini nostri Jesu Christi, et sancti Simeonis cum periclysi de Tyrio. Tetravala rubea alythina quatuor habentia cruces cum gaminadiis, et in circuitu periclysin de Tyrio. Velum Tyrium majus, quod pendet ante imaginem cum periclysi de blathin unum. Vela modica rubea alythina cum staurace in medio numero tria, quæ pendent ante imagines argenteas cum periclysi de blathin. Cortinam majorem holosericam in gremio basilicæ unam, fecit et imagines argenteas deauratas. Et quibus unam cum gemmis, arcum argenteum unum cum gaminadiis suis. Supra cerosata pharum unum, thuribula duo pensantia simul libra nonaginta quinque et uncias septem. Fecit vero idem præsul antistes beato Petro apostolo calicem aureum diversis ornatum pretiosis lapidibus, qui præcedit per stationes, pensantem libras tredecim. Hic fecit in basilica ipsius apostoli velum chrysoclavum, quod pendet supra in ingressu vestibuli. Item aliud velum majus chrysoclavo quod pendet in trabe argentea ante imaginem Salvatoris supra in ingressu vestibuli. Coronam majorem ex argento purissimo pensantem libras quinquaginta et tres et uncias octo. Pharum argenteum pendente infra ipsam coronam pensantem libras viginti et tres. Item coronas argenteas quatuor pensantes libras quinquaginta et septem. Canistros octo qui pensant simul libras quadraginta.

(a) Hic vero pro amore et cautela orthodoxæ fidei fecit ubi supra scuta argentea duo scripta utraque symbolo, unum quidem literis Græcis et aliud Latinis, pendente dextra lævaque super ingressum corporis, pensantia inibi libras nonaginta quatuor et uncias sex. Fecit ubi supra in gremio basilicæ cortinam majorem holosericam fundatam unam, ornatam in circuitu de fundato. Velum album holosericum rosatum majus unum, quod pendet in trabe majore super imagines aureas ornatum in circuitu de fundato. Enimvero supra ad fontes fecit vela serica alba numero novem ornata in circuitu de fundato.

Hic vero, ubi supra, investivit altare beatissimi Leonis confessoris atque pontificis ex argento mundissimo deaurato pensante simul libras centum et novem. Item investivit altare beati Gregorii confessoris atque pontificis ex argento mundissimo deaurato pensante undique libras centum viginti et septem.

Hic vero præfectus a Deo et præclarus pontifex investivit altare beati Pauli apostoli ex argento pu-

(a) Hic vero pro amore et cautela orthodoxæ fidei fecit scutos argenteos duos scriptos utroque symbolo. Cum Galli et Hispani absque licentia ad symbolum vocem *Filioque* addidissent, eoque additamento symbolum Nicænum ad missarum solemniam publice decantassent, visum fuit Leoni papæ et re Ecclesiæ futurum, si publicis hisce tabulis duabus argenteis publico loco conservatis utrumque symbolum Græce simul et Latine absque ullo additamento vocis *Filio-*

risimo, ac decoravit, quod pensat libras centum quinquaginta quinque; nec non et confessionem ipsius atque faciem altaris investivit ex auro purissimo pensante inibi libras centum viginti et unam et uncias octo. Fecit et supra in ingressu corporis scutum ex argento purissimo in quo orthodoxæ fidei symbolum scribi fecit, quod pensat libras triginta et duas. Fecit ubi supra coronas majores tres ex argento purissimo pensantes libras in unum nonaginta et tres. Fecit autem in basilica cortinam majorem holosericam de quadruplo et fundato pulcherrimam. Præfatus vero venerabilis et præclarus pontifex fecit in basilica beati Petri apostoli nutritoris sui super altare majus ciborium cum columnis suis quatuor ex argento purissimo deaurato cum diversis historiis miræ magnitudinis mirifice decoratum, quod pensat libras duas mille septingentas et quatuor et uncias tres. Ciborium vero quod exinde abstulit, posuit super altare majus in basilica Beatæ Dei Genitricis, quæ appellatur ad Præsepe, et crucem ex argento puro fecit, et inibi posuit pensantem libras duodecim et uncias tres. Nec non et terravala rubea alythina quatuor ubi supra fecit, ex quibus unum cum chrysoclavo. Sed et in mausoleo beatæ Petronillæ, quod ponitur ad beatum Petrum apostolum, fecit vela alba majora tria, minora octo ornata in circuitu de fundato. Fecit vero idem præclarus pontifex ante confessionem ipsius apostolorum principis angelos ex argento purissimo dextra lævaque pensantes inibi libras centum quadraginta et sex. Nec non et alios angelos duos ex argento purissimo deauratos, qui stant in trabe majori super ingressu vestibuli dextra lævaque juxta imaginem Salvatoris auream pensantes simul libras sexaginta tres, et alios angelos quatuor minores ex argento purissimo deauratos ubi supra dextra lævaque, qui pensant simul libras sexaginta octo. Verum etiam fecit ubi supra columellas ex argento deauratas sex in ingressu vestibuli diversis depictas historiis, quæ pensant simul libras centum quadraginta et septem. Fecit et crucem majorem ex argento purissimo deauratam, quæ stat juxta altare majus, pensantes libras viginti duas. Fecit vero ubi supra arcum majorem ex argento mundissimo deaurato supra in ingressu vestibuli, pensantem libras centum triginta et unam et semis.

Fecit vero ubi supra intra confessionem beati Leonis confessoris atque pontificis evangelium ex argento mundissimo deauratum supra in ingressu vestibuli, pensans libras quadraginta octo et semis. Fecit ubi supra columellam unam de argento purissimo pensantem libras decem et septem. Ipse vero a Deo protectus et præclarus pontifex fecit in diaconia beati Archangeli patenam et calicem ex argento purissimo pensantes in unum libras decem.

Hic divina inspiratione protectus fecit in basilica Salvatoris, quæ appellatur Constantiniana, ciborium cum columnis suis quatuor ex argento purissimo diversis depictum historiis cum cancellis et columellis suis miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratum, quæ pensant undique simul libras mille ducentas viginti septem. Verum etiam et sarta tecta basilicæ Sanctæ Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ dominæ nostræ, quæ appellatur ad Præsepe, omnia noviter restauravit. Cubicula vero juxta ecclesiam beati Petri apostolorum principis, quæ nimia vetustate marcuerant, etiam pene ruitura erant, idem egregius præsul a fundamentis firmissimum

que inscriberet, ne deinceps quidpiam ad sacrum symbolum addi posset. Affixit hasce duas tabulas argenteas in basilica sancti Petri; non autem, ut scribit Magister Sententiarum lib. 1, dist. 11, in ecclesia sancti Pauli. Quando autem et qua occasione illa vox *Filioque* auctoritate Romani pontificis Romana Ecclesia, alia causa poscente, in symbolum receperit, jam alibi diximus. Sev. Bin.

ponens aedificium in meliorem ere: l: statum. Fecit et ubi supra juxta columnam majorem balneum in superiore positum, constructum in rotundum, mirifice decoratum. Gradus vero in iatrotu ejusdem basilicæ tam super porticum, quam etiam in atrio, noviter restauravit. Fecit et juxta eodem gradus, parte dextra atrii, domum a fundamentis miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam, in qua etiam et accubitos collocavit. Fecit et juxta eandem domum pro subsidiis Christi pauperum atque peregrinorum balneum a fundamentis mirifice decoratum. Hic autem præclarus antistes divinitus inspiratus hospitale beato Petro apostolo in loco qui Naumachia dicitur, a fundamentis noviter construens, diversa illic domorum aedificia decoravit, atque ecclesiam in honore beati Petri principis apostolorum a novo construxit. In qua etiam sanctorum ecclesie Christi martyrum corpora deferens recondidit, et omnia quæ in prædicto hospitali erant necessaria construxit.

Prædia etiam illic urbana vel rustica pro alimoniis Christi pauperum, seu advenis, vel peregrinis qui ex longinquis regionibus veniunt, obtulit ad exaltationem sanctæ Dei Ecclesie et salute populi Romani. Præsertim igitur et monasterium sancti Christi primi martyris Stephani, quod appellatur Cata-galla [κατὰ τὴν ἑλλάδα] patricia, quod præ nimia vetustate jam emarcuerat atque ex parte corruerat, idem præsagus pontifex certamen ponens a fundamentis simul cum oratorio firnum jaciens fundamentum in meliorem erexit statum. Gradus vero per quos ingressus est in ecclesiam beati Petri apostoli a sancto Andrea apostolo, qui vetustate consumpti erant, a novo refecit.

Pari modo et monasterium beati Martini confessoris atque pontificis, situm ubi supra, quod nimia fuerat vetustate quassatum, pene omne a fundamentis restauravit. Sarta vero tecta basilicæ sancti Andree apostoli, quod appellatur Catabarbara [κατὰ Βαρβάρων] patricia, quæ per olitana jam fuerant tempora vetustate consumpta, noviter restauravit. Simili modo et sarta tecta beate Lucie martyris, quæ ponitur in Orfea, refecit a novo. Pariter etiam et sarta tecta beate Balbinæ martyris, quæ jam pene ruitura erant, in melius restauravit. Pari modo et sarta tecta basilicæ beatorum martyrum Cosmæ et Damiani sitæ in via Sacra, mirifice restauravit. Pariter etiam et sarta tecta basilicæ sancte Martinæ martyris sitæ in Tribus Fatis in melius restauravit.

Nec non igitur et sarta tecta titulo beati Laurentii martyris, qui appellatur Damasi, noviter restauravit. Hic vero sanctissimus et præclarus pontifex sarta tecta basilicæ beati Valentini martyris, sita in via Flaminia, quæ jam præ nimia vetustate ruitura erant, prudentissimo studio mirifice a novo refecit. Quadriporticus vero basilicæ apostolorum in via Lata intus et foris omnia sarta tecta ipsarum noviter reparavit: imo vero et sarta tecta basilicæ beate Agathe martyris sita super Suburram, quæ præ nimia vetustate jam emarcuerant, noviter reparavit. Hic vero sanctissimus præsul fecit in patriarchio Lateranensi oratorium a fundamentis in honore beati archangeli, insigni opere firmissime construens, quod etiam ex musivo, seu diversis picturis atque pulcherrimis marmorum metallis diversis coloribus ornavit undique. Et omnia cimelia tam aurea quamque argentea, vel etiam vela diversa ibi obtulit. Macronam vero ipsius Lateranensis patriarchii, quæ extenditur a Campo et ultra imagines apostolorum, quæ præ nimia vetustate ruituræ erant, a fundamentis simul, et sarta tecta, nec non et solarium ab iuo usque ad summum noviter restauravit, et in melius firmissimis marmoribus stravit, atque cameram ipsius macronæ noviter fecit, et diversis historiis pictura mirifice decoravit. Hic a Deo protectus venerabilis et præclarus pontifex fecit in circuitu altaris beati Petri apostoli nutritoris sui tetravela ru-

bea holoserica alythina habentia tabulas, seu orbiculos de chrysoclavo diversis depictos historiis cum stellis de chrysoclavo. Nec non et in medio cruces de chrysoclavo ex margaritis ornatas miræ magnitudinis pulchritudinisque decoratas, quæ in diebus festis ibidem ad decorem mittuntur. Pari modo ut supra et alia tetravela alba holoserica rosata paschales habentia tabulas atque orbiculos de chrysoclavo, nec non et cruces cum chrysoclavo ex margaritis cum periclysi de chrysoclavo. Imo etiam et alia vela modica quatuor ubi supra in singulis columnis de ciborio fecit, habentia tigres de chrysoclavo, et in circuitu ornatas de blathin. Verum etiam et alia vela modica quatuor eandem habentia similitudinem in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli in columnis de ciborio posuit.

Prædictus vero venerabilis pontifex sarta tecta basilicæ beati Agapiti martyris, quæ ponitur in urbe Prænestina, nec non et sarta tecta alterius basilicæ juxta eandem basilicam sitæ, quæ jam præ nimia vetustate ruitura erant, omnia noviter in melius restauravit. Pari modo et sarta tecta basilicæ beati Stephani primi martyris constituta via Latina miliario tertio, quæ per multa jam annorum curricula vetustate erant confecta et ruinis proxima, noviter reparavit. Verum etiam et sarta tecta basilicæ beati Basilidis martyris, sitæ in Merulana, noviter restauravit. Hic a Deo protectus venerabilis et præclarus pontifex fecit in basilica Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, quæ appellatur Constantiniana, de proprio argento ipsius basilicæ coronas cum delphinis suis numero quinque, canistros numero triginta quia que, gabathas numero octo, quæ pensant simul libras ducentas septuaginta et sex. Fecit autem in basilica Sanctæ Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ domine nostræ, quæ appellatur ad Præsep, cortinam de fundato, et in circuitu ornata de blathin, quæ pendet in porticu super sedem mirifice decoratam. Vela promiscua, tam de fundato quam etiam de starraci, et quadrupulo ornata in circuitu de blathin numero quadraginta. Fecit vero ubi supra ante ingressum præsepium pharum in modum retis ex argento purissimo cum canistris quinque, pensantia simul libras triginta septem et semis.

Idem vero sanctissimus præsul sancti Spiritus illustratione perfusus fecit beato Petro apostolo nutritori suo calicem aureum præcipuum tetragonum spanoclystum diversis ornatum pretiosis lapidibus, pensantem libras triginta et duas. Nec non fecit et patenam auream spanoclystam miræ magnitudinis decoratam pensantem libras viginti quinque et uncias novem. Fecit in basilica, cujus supra, pharum in modum retis cum canistro, et cruces de argento purissimo, qui pendet sub auro principali. Nec non et alium pharum majorem in modum retis cum canistris viginti pendentem sub trabem majorem argenteam ad ornatum sanctæ Dei ecclesie, qui pensat inibi libras duo mille centum quatuor et uncias septem. Hic fecit in basilica doctoris mundi beati Pauli apostoli crucifixum ex argento purissimo miræ magnitudinis decoratum, pensantem libras quinquaginta duas. Verum etiam fecit ibi supra tetravela alba holoserica rosata, ex quibus unum habens in medio crucem de chrysoclavo, et gammadias de chrysoclavo. Nec non etiam vela alba holoserica numero novem ornata in circuitu de Tyrio. Fecit ibi super gabathas fundatas interrasiles ex argento purissimo numero octo, quæ pendet in pharo aereo in medio basilicæ, pensantes inibi libras quatuordecim.

Ingressum vero corporis idem præsul ex marmoribus candidis miro decore ornavit, atque regias aereas ibidem posuit. Super columnas vero marmoreas, quæ stant in circuitu altaris ipsius doctoris mundi, ubi trabes quondam lignæ positæ fuerant, etiam nimia vetustate emarcuerant, hic sacer antistes super ipsas columnas lilios poni fecit, et super ipsos lilios ex metallis marmoribus platonias posuit, dixer-

lisque picturis miræ magnitudinis opus decoravit. Nec non ubi supra fecit vela Alexandrina majora numero quinque, quæ pendent super regias majores in ingressu basilicæ mirifice decorata.

Hic vero sanctissimus et præclarus pontifex fecit in basilica Sanctæ Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ dominæ nostræ ad Præsepe tetravela alba holoserica rosata mirifice decorata. Fecit vero ubi supra intra præsepium vestem albam holosericam rosatam ornatam in circuitu de chrysoclavo, et in medio habentem crucem cum orbiculis de chrysoclavo vela alba holoserica rosata numero quatuor ornata in circuitu de Tyrio. In diaconia vero ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Dominica, fecit vestem albam holosericam rosatam habentem in medio tabulam de Tyrio cum historia crucifixi. Nec non et rotas de chrysoclavo ornatas in circuitu de quadrapulo. Fecit ubi supra cortinam fundatam ornatam in circuitu de blathin. In diaconia vero ipsius Dei genitricis, quæ appellatur Cosmedin, fecit vestem albam holosericam cum tabula de chrysoclavo habentem historiam Dominicæ resurrectionis et in circuitu listam de chrysoclavo. Fecit ad sanctam Mariam ad Martyres vestem albam holosericam rosatam cum tabula de Tyrio habentem historiam crucifixi, et rotam de chrysoclavo ornatam in circuitu de Tyrio. Vestem etiam in diaconia jam dictæ Dei genitricis positam foris portam beati Petri apostoli fecit vestem de Tyrio mirifice decoratam. Hic vero venerabilis et præclarus pontifex fecit in basilica beati Petri apostoli nutritoris sui canistros intrasiles ex argento purissimo, tam in quadriporticu, quamque in gremio basilicæ, numero viginti duo, pensantes simul libras centum viginti quinque. Gabathas fundatas signo christas, quæ pendent in quadriporticu, in phavo aereo, in medio basilicæ, numero quadraginta et octo pensantes simul libras centum et unam et semis. Phara argentea tria, quæ stant super trabes argentæas, pensantia libras nonaginta et tres. Arcus argenteos duos pensantes libras quadraginta et unam et uncias octo. Vela de blathin majora, quæ pendent per trabes argentæas dextra levaque presbyterii. Nec non et in eirenitu sedis numero triginta ornata in circuitu de quadrapulo.

Vela modica de fundato numero quadraginta et septem ornata in circuitu de blathin Byzanteo, et investita de blathin Neapolitano. Nec non et in gremio basilicæ fecit cortinam majorem Alexandrinam miræ magnitudinis et pulchritudinis decoratam, ornatam in circuitu de Tyrio.

Vela alba modica holoserica rosata numero viginti quinque ornata in circuitu de blathin, ex quibus unum ornatum de stauraci. Super altare vero beati Andreæ, ubi supra, fecit vestem albam holosericam rosatam cum tabula de chrysoclavo, habentem historiam Dominicæ resurrectionis, et in circuitu listam de chrysoclavo. Verum etiam et super altare beatæ Petronillæ fecit vestem albam holosericam rosatam cum tabula de chrysoclavo, habentem historiam Dominicæ resurrectionis, et in circuitu ejus listam de chrysoclavo. Pari modo et in oratorio sanctæ Dei genitricis, ubi supra, in mediana fecit vestem albam holosericam rosatam habentem in medio crucem de chrysoclavo, et in circuitu ornatam de Tyrio. In oratorio vero ipsius Dei genitricis, ubi supra, quod dicitur domni Pauli papæ, vestem albam holosericam ornatam in circuitu de mizilo. Nec non et in monasterio sancti Martini, ubi supra, fecit vestem albam holosericam rosatam, habentem in medio crucem de chrysoclavo cum periclysi de Tyrio. Hic fecit in basilica apostolorum via Lata super altare majus vestem albam holosericam rosatam habentem in medio tabulam de stauraci cum historia Dominicæ resurrectionis, et in circuitu vestem de chrysoclavo. Nec non et orbiculos de chrysoclavo cum periclysi de Tyrio. Tetravela modica ruberæ ornata in circuitu de fundato, ex

A quibus unum cum chrysoclavo. Vela modica ruberæ Alexandrina duo ornata in circuitu de stauraci. Et in gremio basilicæ, ubi supra, fecit cortinam majorem de fundato mirifice decoratam, ornatam in circuitu de Tyrio, et in medio cruces de Tyrio.

Hic vero egregius præsul fecit in titulo sanctæ Sabinæ martyris super altari majori vestem albam holosericam rosatam habentem in medio tabulam de stauraci cum historia Dominicæ resurrectionis, et in circuitu listam de chrysoclavo. Pari modo et in titulo sanctæ Susannæ martyris super altari majori vestem albam fecit holosericam rosatam habentem in medio tabulam de chrysoclavo cum historia Dominicæ resurrectionis, et in circuitu listam de chrysoclavo. Fecit autem in basilica sancti Stephani primi martyris in Celio monte vestem albam holosericam rosatam habentem in medio tabulam de stauraci cum historia Dominicæ resurrectionis, et crucem de chrysoclavo. Nec non et in diaconia beati Georgii martyris super altari majori fecit vestem albam holosericam rosatam habentem in medio tabulam de stauraci cum historia crucifixi ornatam de Tyrio, et rosas de chrysoclavo. Ipse vero a Deo protectus venerabilis et præclarus pontifex fecit in basilica sanctæ Dei genitricis, quæ appellatur ad Præsepe, ob nimium amorem ipsius dominæ nostræ pharum ex argento purissimo cum lucerna, et cereapto [cerapto] suo, pensantia simul libras quadraginta et semis.

Et hoc constituit ejus beatitudo, ut Dominicorum diebus, vel in sanctis solemnitatibus juxta lectorum consisteret, et ad legendum sacras lectiones luminis splendore fulgeret. Et in ecclesiâ beati Petri apostoli pari modo fecit pharum ex argento purissimo deaurato miræ pulchritudinis decoratum cum lucerna, et cereapto suo, quæ pensant simul libras nonaginta et semis. Enimvero, ubi supra ad beatum Petrum apostolum sub ipsa imagine Salvatoris Domini nostri Jesu Christi crucifixi in modum fecit coronam ex argento purissimo, et ibidem ob ipsius Domini nostri Jesu Christi amorem pro luminariorum splendore posuit pensantem libras....

Basilica vero beati Apollinaris atque martyris pontificis, quæ fundata est juxta civitatem Ravenam, cuius trabes præ nimia vetustate de annorum curriculum, et olitans temporibus nimis emarcuerant, jamque pene ruituræ in tempore illo erant, idem venerabilis pater divinitus inspiratus, misit illuc, et per solertissimam ac providam curam suam omnia sarta tecta ipsius ecclesiæ simul cum quadriporticis suis noviter ac firmiter restauravit, et in meliorem reduxit statum; super altare vero ipsius sacre basilicæ ob honorem omnipotentis Dei, et beati Petri apostoli, de cuius donis ac datis fecit vestem sericam rosatam habentem in medio crucem de chrysoclavo cum orbiculis, et rotas sericas habentes historias annuntiationis, seu natalis Domini nostri Jesu Christi, atque passionem, et resurrectionem; nec non et in cælis ascensionem, atque pentecosten, ornatas in circuitu simili modo, sicut et vestem de chrysoclavo. Sed et canistrum ex argento purissimo inibi fecit cum catenulis suis pensans libras quindecim. Episcopium vero Albanense simul cum ecclesia, quæ in nomine beati Pancratii fundata est, per quamdam negligentiam vel incuriam, per submissiones diabolicas, post matutinas laudes exusta, a fundamentis usque ad summum tectum combustum est. Sed clementissimus et solertissimus pontifex, Deo aspirante, ex sancti Spiritus illustratione firmum jaciens fundamentum mirum in modum jam præfatam ecclesiam noviter restauravit, et simul cum sartis tectis Deo juvante ad meliorem deduxit statum.

Et ut verus amator Dei et cultor sanctarum Dei ecclesiarum, fecit super altari majori prædictæ ecclesiæ vestes duas, ex quibus unam cum rotis majoribus habentem gryphes, ornatam in circuitu de fundato, et tetravela serica alythina ornata de Ty-

rio optimo in circuitu ejusdem altaris fecit numero quatuor. Verum etiam et in ecclesia beati Petri apostoli ubi supra fecit vestem rosatam habentem historiam Domini nostri Jesu Christi, quando extendit manus et apprehendit beatum Petrum apostolum de fluctibus maris.

Idem beatissimus vero et præclarus pontifex fecit in basilica sancti Cyriaci vestem albam holosericam habentem in gyro periclysin de fundato, et in medio historiam resurrectionis, et in circuitu altaris tetravela alba habentia periclysin de Tyrio. Fecit autem et in titulo sancti Vitalis vestem albam holosericam habentem periclysin de fundato, et in medio historiam resurrectionis; nec non et in diaconia sancti Archangeli posuit vestem albam holosericam habentem periclysin de Tyrio, et in medio historiam ascensionis. Item ipsum super altare sancti Abbacyri similem vestem obtulit.

Porro in diaconia sanctæ Agathæ martyris fecit ipse sanctissimus pontifex vestem albam holosericam habentem in Tyrio, et in medio historiam resurrectionis. Verum etiam et in titulo Pammachii super altare sanctorum Joannis et Pauli fecit vestem albam holosericam ornatam in gyro de fundato habentem historiam crucifixi, ascensionis et pentecostes. Pariter et in ecclesia beati Clementis martyris atque pontificis, fecit vestem albam cum chrysoclavo habentem historiam resurrectionis, seu ascensionis, necnon et pentecosten.

Imo et in ecclesia sancti Cyriaci posita via Ostiensi fecit vela e quadruplo numero quinque, habentia historiam Salvatoris vocantis discipulos de navi. Et super sanctum altare ipsius martyris posuit vestem de fundato.

Ipsæ autem a Deo protectus et præclarus pontifex fecit in basilica Sanctæ Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ dominæ nostræ ad præsepe coronas argenteas, et delphinos suos duodecim, quæ pensant libras centum duas et uncias novem. Sed et phara canthara argentea cum delphinis suis fecit numero septem pensantia libras octuaginta quinque et semis. Idem vero beatissimus præsul fecit in basilica beati Petri apostoli nutritoris sui ante presbyterium pharum volubilem ex argento purissimo cum coronis et crucibus, pensantem inibi libras triginta quinque, et uncias sex. Verum etiam id ipsum deorsum, ubi sacratissimum corpus ipsius principis apostolorum requiescit, renovavit imaginem auream habentem vultum Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, ac sanctæ Dei Genitricis Mariæ dominæ nostræ, et beatorum apostolorum Petri et Pauli, atque Andrea, nec non et beatæ Petronillæ martyris, ubi et addidit auri obryzi libras viginti unam et uncias tres.

Imo vero ubi supra ante sanctum Andream inwe-

(a) *Ex hac luce subtractus est, etc.* Anno Domini 816 et Ludovici imperatoris tertio. SKV. BIN.

stavit altare beati Martini confessoris Christi ex argento purissimo deaurato, ex transmissis quondam [ex terra quondam] Fridigisii abbatis, quod pensat undique libras septemdecim, et semis.

Fecit autem et in basilica beati Pauli apostoli doctoris mundi gentium phara canthara ex argento purissimo cum delphinis suis numero quinque, pensantia libras sexaginta septem et uncias quatuor.

Hic a Deo inspiratus venerabilis et præclarus pontifex conspiciens ecclesiam beatorum martyrum Nerei et Achillei præ nimia jam vetustate deficere, atque aquarum inundantia repleti, juxta eandem ecclesiam noviter a fundamentis in loco superiore ecclesiam construxit miræ magnitudinis, et pulchritudinis decoratam. In qua etiam hæc obtulit dona: canistros ex argento numero sex pensantes simul libras quindecim. Ciborium ex argento purissimo pensans libras ducentas et quindecim. Calicem et pateam ex argento purissimo deauratos pensantes libras duodecim et uncias decem. Regnum super altare ex auro purissimo diversis ornatum pretiosis lapidibus pensans libras duas et uncias sex. Vestes duas, ex quibus unam albam holosericam habentem historias Dominicæ nativitatis, seu resurrectionis, ascensionis, atque pentecostes, ornatam in circuitu de chrysoclavo, et aliam de Tyrio. Idem vero fecit in basilica Beatæ Dei Genitricis ad præsepe regnum ex auro purissimo spanoelysto diversis in circuitu de chrysoclavo pretiosis ornatum lapidibus pensans libras quatuor et uncias septem. Fecit vero communicales ex argento purissimo per singulas regiones, qui præcederent per stationes per manus acolytorum numero viginti quatuor pensantes simul libras.... Pari modo et in basilica beati apostoli fautoris sui regnum ex auro purissimo diversis pretiosis ornatum lapidibus pensans libras septem. Fecit etiam in diaconia sanctorum Nerei et Achillei vela promiscua holoserica numero....

Sarta tecta beati Agapiti martyris sita juxta basilicam beati Laurentii martyris foris murum, quia jam præ nimia vetustate emarcuerant, noviter restauravit. Ino vero et in titulo beatæ Prudentiæ fecit vestem albam holosericam ornatam in circuitu de Tyrio.

Qui beatissimus pontifex postquam sedem Romanam et apostolicam annos viginti, menses quinque, et dies sexdecim gloriosissime rexit, (a) ex hac luce subtractus ad æternam migravit requiem. Fecit autem ordinationes tres per mensem Martium, presbyteros triginta, diaconos undecim, episcopos per diversa loca numero centum sex et viginti. Sepulchrum vero est in basilica beati Petri apostoli prius Ides Junias, indictione nona, et cessavit episcopatus dies decem.

S. LEONIS III EPISTOLÆ.

EPISTOLA PRIMA.

KENULFI REGIS MERCIORUM AD LEONEM PAPAM III.

pro archiepiscopatu Lichfeldensi abolendo, restituendaque Dorobernensis Ecclesie dignitate, quam Adrianus papa I et rex Odo dissecuerant.

Domino beatissimo et vere amantissimo Leoni sanctæ et apostolicæ sedis Romano pontifici, Kenulphus gratia Dei rex Merciorum, cum episcopis, ducibus, et omni sub nostra ditione dignitatis gradu, sincerissimæ dilectionis in Christo salutem.

D Gratias omnipotenti Deo semper agimus, qui Ecclesiam suo pretioso sanguine acquisitam, inter diversas mundi hujus procellas, novis semper, prioribus ad vitam sumptis, suæ ducibus ad portum salutis attrahere, eamque nova luce infundere, quatenus nullo sit tenebrarum errore fuscata, sed viam veritatis inoffenso pede gradiatur. Unde merito omnis per orbem exultat Ecclesia, quia cum omnium verus remunerator bonorum gloriosissimum gratiæ sui pastorem Adrianum perpetuo remunerandum